

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

7 februari 2000

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Patrick Lachaert en Bruno Tobback, mevrouw Isabel Vertriest
en de heren Jos Bex, André Denys en Jacques Timmermans –

**houdende wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van
het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen**

HOORZITTINGEN

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door de heer Joachim Coens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Joachim Coens, Gerald Kindermans, Erik Matthijs, Jef Van Looy ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Dominique Guns, de heren Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacques Timmermans, Bruno Tobback ;

mevrouw Isabel Vertriest ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heer Mark Van der Poorten ;

de heren Louis Bril, Marc Cordeel, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heer Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Julien Librecht, Jan Penris ;

de heren Jacky Maes, Jan Van Duppen ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

130 (1999-2000)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nrs. 2 en 3 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. Boerenbond	5
2. Algemeen Boerensyndicaat	8
3. Bemefa (Beroepsvereniging van Mengvoederfabrikanten)	10
4. Bond Beter Leefmilieu, VZW Natuurreservaten en De Wielewaal	13
5. Vlaams Agrarisch Centrum	17
6. BELBIOR (Vlaamse Beroepsorganisatie voor Biologische Land- en Tuinbouwers)	19
7. Belgische Vereniging voor Kalverhouders (BVK)	20
8. VEVA (Vereniging Varkenshouders VZW)	21
9. VEPEK (Verbond voor Pluimvee, Eieren en Konijnen)	22
10. Vlaamse Landeigendom en European Landowners' Organisation	23
11. Mestbank en VCM (Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking)	24

SPREKERSLIJST

De heer Noël Devisch, voorzitter Boerenbond

De heer Camiel Adriaens, voorzitter en Martin Lamouris, hoofd juridische dienst Algemeen Boerensyndicaat

De heer Yvan Dejaegher, directeur-generaal Bemefa (Beroepsvereniging van Mengvoederfabrikanten)

De heer Kurt Sannen, VZW Natuurreservaten

De heer Bart Martens, Bond Beter Leefmilieu

De heer Jos Gysels, VZW Wielewaal

De heer Ignace Van de Walle, Vlaams Agrarisch Centrum

De heer Dirk Hebben, bestuurslid, en de heer Jan Van Overbeke, Vereniging van Biologische Landbouwers

De heer Bob Cavents, Belgische Vereniging voor Kalverhouders

De heer André Bracke, voorzitter, en de heer Sascha Dhont, technisch medewerker VEVA (Vereniging Varkenshouders VZW)

De heer Jo Van Parys en de heer Herman Vets, Vepek (Verbond voor Pluimvee, Eieren en Konijnen)

Mevrouw Donatienne Ryckbost, De Vlaamse Landeigendom en European Landowners' Organisation

De heer François Stuyckens, hoofd van de afdeling Mestbank van de Vlaamse Landmaatschappij, en vertegenwoordiger van het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening hield op 19 januari 2000 hoorzittingen met vertegenwoordigers van landbouworganisaties en milieu- en natuurverenigingen over het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen.

Over de bespreking van het voorstel van decreet in de commissie wordt verslag uitgebracht in Stuk 130 (1999-2000) – Nr. 5.

1. BOERENBOND

De voorzitter : Wij starten met onze hoorzitting ter voorbereiding van de bespreking van het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen. Het woord is aan de heer Devisch, voorzitter van de Boerenbond.

De heer Noël Devisch, voorzitter : In mei 1998 lanceerden de landbouw- en de voedingssectoren, verenigd in de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad (VLTR) een eigen mestactieplan (MAP), met als krachtlijnen : optimaal gebruik van dierlijke mest, verminderde uitstoot van nutriënten, een strikt vergunningenbeleid, mestverwerking- en export ; dat alles ondersteund door een degelijk meetnet, bijkomend wetenschappelijk onderzoek, en sensibilisering door voorlichting.

De overheid honoreerde het voorstel slechts ten dele, want MAP2, goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 11 mei 1999, bleek even repressief als MAP1, al was het dan wel geflankeerd door het streven naar haalbare mestverwerkingsnormen en de participatie van de overheid in de ontwikkeling daarvan.

Bovendien zouden boeren op grond van een milieubeleidsovereenkomst (MBO) de gelegenheid krijgen individueel in de plaats van forfaitair beoordeeld te worden.

Sindsdien deden zich nieuwe feiten voor : de belofte van haalbare normen voor mestverwerking werd niet vervuld ; er bestaat nog grote onduidelijkheid over de federale product-erkenningsnormen die nodig zijn voor het verkrijgen van exportcertificaten ; het Europese oordeel over de vergoedingen

laat op zich wachten ; Europa verwijt Vlaanderen een louter repressief en normatief in de plaats van een oplossingsgericht beleid te voeren. Daarnaast zijn er nog een aantal blijvende knelpunten en onduidelijkheden. Dat alles leidt tot de conclusie dat het huidige MAP2 het mestprobleem niet zal oplossen, maar veeleer zal leiden tot koude sanering. De Boerenbond wenst samen met de Vlaamse overheid te komen tot een ecologisch duurzame en tegelijk sociaal-economisch verantwoorde oplossing van het probleem. Daarom stellen wij een andere en omvattende aanpak voor. Het andere van ons voorstel bestaat erin dat wij de doelstelling van het mestbeleid willen uitzuiveren tot de Europese nitraatrichtlijn. Al wat niet door Europa gevraagd wordt, moet uit het MAP gelicht worden. Het omvattende van ons voorstel zit hem in de aanvulling van de normering door een heel gamma van flankerende maatregelen.

Wat de uitzuivering van MAP2 betreft, pleiten wij voor de schrapping van de verscherpte normering in kwetsbare natuurgebieden. Vrijwillige beheersovereenkomsten zijn een beter instrument voor het voeren van een actief natuurbeleid. Zij kregen een wettelijk kader in het decreet natuurbehoud. Voorts dienen in de kwetsbare watergebieden de algemene bemestingsnormen te gelden. De Europese nitraatrichtlijn spreekt daar immers enkel over dierlijke mest (beperkt tot 170 kilogram N). Voor kunstmest kunnen de waterwinningsmaatschappijen desgewenst vrijwillige beheersovereenkomsten met boeren sluiten.

Ons voorstel is een vrijwillige uitkoopregeling voor alle veehouders met als objectief het uit productie nemen van ongeveer 10 miljoen kg fosfaat. Budgetair dient hiervoor – inclusief sociaal begeleidingsplan – een bedrag van 9,1 miljard frank worden uitgetrokken.

Voor het mestoverschot is een omvattende oplossing nodig : vermindering van de nutriëntenuitstoot door voedertechnische maatregelen ; onmiddellijke invoering van een vrijwillige uittredingsregeling voor de Vlaamse veehouder ; een actief maar gedifferentieerd beleid inzake mestverwerking en mestbewerking annex export. De eerstgenoemde maatregel is vooral relevant in de varkens- en pluimvee-sector. De tweede wordt onvoldoende uitgewerkt in het plan Plattelandsontwikkeling van de minister.

De emissienormen voor mestverwerking moeten opnieuw bepaald worden en afhankelijk zijn van wat haalbaar is voor de beste technologie waarover we beschikken. Daarnaast moet de veevoedersec-

tor rechtstreeks geresponsabiliseerd worden via een gedeeltelijke terugname van nutriënten. Het kan immers niet dat een enkele schakel uit de voedselketen de hele last draagt.

Mestbewerking daarentegen moet op een kleinschalige manier gebeuren. Ik pleit er tegelijkertijd voor een werkgroep terzake op te richten. Voor twee soorten van bedrijven vraag ik evenwel een nuancering van de mestverwerkingsplicht : voor zeugenproductie in gesloten bedrijven en voor jonge bedrijven.

Een aantal knelpunten uit het MAP2 worden ook nu niet opgelost. Zo gaat iedereen akkoord met de stelling dat de eigenaar van de dieren ook de eigenaar van het mest is. Toch wordt dat niet opgenomen in het decreet. Deze dubbelzinnigheid is voor mij onbegrijpelijk.

Is het bedrijf of de inrichting verantwoordelijk ? Eigenlijk heeft deze vraag niets met het milieu te maken en toch maakt ze de situatie voor de landbouwers extra moeilijk. Vervolgens zijn de forfaitaire productienormen voor de varkens irreëel hoog. Veel wetenschappers zijn het hiermee eens, enkel de minister niet.

De uitrijregeling op poldergronden kan langer in de herfst. Eigenlijk zou dat ook moeten, omdat het in de lente niet mogelijk is lang uit te rijden. Ten slotte moeten we de nutriëntenhalte vastleggen en bekendmaken. Ik stel voor daartoe in het decreet een datum in te schrijven. Bovendien pleit ik ervoor in witte gemeenten niet met een individueel, maar met een gemeentelijk nutriënteniveau te werken.

De Boerenbond is bereid de discussie aan te gaan met de minister en met het Vlaams Parlement. Omdat het MAP een oplossing moet bieden voor de Europese nitraatrichtlijn, stellen wij voor af te wachten tot Europa zich definitief uitspreekt. Als we van dit MAP een geloofwaardig decreet willen maken, moeten we het probleem algemeen aanpakken. Dat betekent dat we de normen moeten vastleggen en de nutriënten wegwerken. Dat laatste kan door het voedsel te wijzigen, door te werken aan vrijwillige uittreding, gefinancierd door de Vlaamse overheid, en door te zorgen voor ver- en bewerking van de resterende mest.

De Boerenbond pleit er ook voor in het decreet alleen maar de Europese richtlijnen toe te passen in Vlaanderen. Alle andere doelstellingen moeten later nagestreefd worden. Wij vragen ook aandacht voor alle knelpunten die eigenlijk niets te maken

hebben met milieu, maar er wel voor zorgen dat het leven van de landbouwers moeilijker wordt.

De keuze is nu aan het Vlaams Parlement en de verantwoordelijke minister. Als regering en parlement opteren voor een haalbare oplossing, dan willen wij daar graag aan meewerken. In het andere geval, kunnen we geen enkele verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen.

De heer Patrick Lachaert : Waarom wil de Boerenbond het natuurhoofdstuk uit het MAP halen ? We weten allemaal dat de definitieve uitspraak van Europa negatief zal zijn. Waarom wil de Boerenbond er toch op wachten, vooraleer verdere stappen te zetten ?

De heer Bruno Tobback : Volgens de Boerenbond kunnen de emissienormen voor waterzuiveringsinstallaties niet toegepast worden op de mestverwerking en deze organisatie verwijst tegelijkertijd naar de beste beschikbare technologie. Volgens mij is die technologie wel beschikbaar maar zegt de Boerenbond dat het systeem niet rendabel is. Naar mijn mening moet de vervuiler ook betalen voor de sanering, terwijl de Boerenbond wil dat het Vlaams Gewest de kosten draagt.

Vervolgens vraagt de Boerenbond uitzonderingen voor alle bedrijven die de laatste vijf jaar nog geïnvesteerd hebben. Volgens mij is de hele discussie over overproductie al minstens tien jaar oud en het MAP1 vijf. Hebt u landbouwers ooit aangeraden goed na te denken vooraleer te investeren ?

De heer Frans Wymeersch : In welke mate wilt u de veevoedersector responsabiliseren ? En hoe wilt u dat doen : via een decreet of via een MBO ? In welke mate zijn landbouwers bereid vrijwillig uit te treden of eventueel over te schakelen op een andere activiteit ?

De Boerenbond is bereid met alle verantwoordelijken naar een oplossing te zoeken. Op welke termijn moet dat gebeuren ?

De heer Erik Matthijs : De veeteeltsector werd de voorbije maanden dooreengeschied door de dioxinecrisis. De positie van gezinsbedrijven is daardoor erg verzwakt. Vooral gezinsbedrijven in kwetsbare gebieden hebben het financieel bijzonder moeilijk. Hoe kritiek is de situatie ?

De heer André Denys : Tijdens de vorige regeerperiode heeft de VLD MAP2 niet mee goedgekeurd. Nu laten we het in werking treden mits enkele klei-

ne wijzigingen. Is MAP2 volgens u beter dan MAP1 ? Of moeten we wachten op een MAP3 ?

U vraagt 9 miljard frank voor de zogenaamde warme sanering, voor landbouwers die vrijwillig uittreden. Bent u bereid om daar andere middelen voor op te offeren, bijvoorbeeld de middelen uit het VLIF ?

De heer Eric Van Rompuy : In Nederland wordt hiervoor 38 miljard frank uitgetrokken.

De heer André Denys : Kunt u de invloed inschatten van de dioxinecrisis op de vrijwillige uittreding ? U zegt dat de emissienormen mestverwerking in de weg staan. Maar er zijn toch installaties die voldoen aan alle normen ?

U vraagt de schrapping van de verscherpte natuurnormen. Ik meende dat daarover al afspraken waren gemaakt tussen de milieu- en de landbouworganisaties. De schadevergoedingsproblematiek staat daar los van.

De heer Joachim Coens : Er zou volgens de minister, in een interview van 17 januari met de krant De Morgen, een wettelijk kader ontbreken voor voedseltechnische maatregelen die ervoor moeten zorgen dat fosfaatarme voeding succes zal hebben. Welke maatregelen bedoelt u ?

De minister zei in het interview ook dat de veevoedersector rechtstreeks moet worden geresponsabiliseerd, via een terugnameplicht voor het nutriëntenoverschot. Wat bedoelt u daarmee ? Het is mogelijk om een heffing op voedingsproducten in te stellen, naast de mestheffing. Kan de minister dat toelichten ?

Wat is de invloed van de dioxinecrisis op de overnames van gezinsbedrijven ?

De heer Noël Devisch : We stellen de doelstellingen op het vlak van natuur en milieu niet in vraag, wel de methodes. Er was inderdaad een akkoord bereikt over de normen : de landbouwsector zou inspanningen doen op milieugebied, maar zou als tegenprestatie een beroep kunnen doen op vergoedingen. De milieubeweging heeft deze vergoedingen echter aangeklaagd bij Europa. Het is logisch dat Europa niet voor deze vergoedingen te vinden is : wat als wettelijke verplichting wordt opgelegd hoeft niet te worden vergoed.

Europa stelde echter een alternatief voor : de landbouwers kunnen via beheersovereenkomsten worden geresponsabiliseerd ; in dat kader kunnen wel

vergoedingen worden toegekend. Dat alternatief is bijzonder interessant : zeker omdat de overheid een stok achter de deur heeft, namelijk onteigening.

We willen wachten op de reactie van Europa : zo kunnen we reageren op specifieke opmerkingen en kan eindelijk een definitief MAP worden klaargestoomd.

Bijna alles is technisch mogelijk. Voor de beste beschikbare technieken (BBT) moet rekening worden gehouden met een algemeen economisch referentiekader. De huidige lozingsnormen halen is onbetaalbaar. We moeten beginnen met wat haalbaar is.

Ik vraag geen andere normen voor jonge boeren. Ik pleit wel voor aandacht voor deze landbouwers bij de verdeling van de verwerkingsplicht. De gezinsbedrijven, vooral zeugenhouders, moeten gespaard worden. De sector heeft twee dramatische jaren achter de rug : de prijzen van de varkens zijn ineengestort en de dioxinecrisis heeft de sector dooreengeschud.

Jonge boeren hebben de jongste twee jaar onder een immense druk gestaan. De nieuwe wetgeving is moeilijk in te schatten en veel van de boeren zitten financieel in een benarde positie. Daarom moeten de plichten worden verdeeld. De jonge boeren moeten worden gespaard en mogen niet als enigen het prijskaartje van MAP2 gepresenteerd krijgen. Hoe de plichten moeten worden verdeeld, moet besproken worden met de beroepsorganisaties.

Een responsabilisering van de sector is uiteraard nog steeds een prioriteit. Op vrijwillige basis werkt het moeilijk. Via MBO's kunnen de bepalingen van het decreet worden gehaald.

De sector als geheel brengt een aanzienlijke bijdrage aan de voedingsindustrie. In de keten zijn de boeren de basis, maar zorgen ook de veevoedersector en de slachthuizen voor meerwaarde. Het is niet logisch dat van de hele sector enkel de boeren alle kosten zouden moeten dragen. Beter dan een rechtstreekse heffing op voeder, want die wordt toch onmiddellijk en integraal doorgerekend aan de boeren, lijkt mij het opleggen van een verwerkingsplicht aan de veevoederindustrie. Vrijwillige uittredingen moeten aantrekkelijk worden gemaakt. Voor verplichte uittreding moet in een sociaal begeleidingsplan worden voorzien.

Op dit moment is de inkomenssituatie van de boeren dramatisch. De beloofde vergoedingen werden

niet uitbetaald. Ik wil bij de minister ervoor pleiten dat de noodlijdende individuele bedrijven worden vergoed en dat het geld niet naar de sector gaat.

Is MAP2 beter dan MAP1 ? Volgens mij momenteel niet. De knelpunten in MAP2 zijn van technische aard. Wat de maatregelen voor het milieu betreft, zit MAP2 goed. Als die technische knelpunten kunnen worden weggewerkt, dan is MAP2 beter dan MAP1.

De heer André Denys : In 2003 moeten we aan bepaalde milieunormen voldoen. Is dat realistisch ?

De heer Noël Devisch : Het extra geld dat nog nodig is, kan niet van het krappe landbouwbudget van de minister komen. De enige uitweg is om de regering een extra inspanning van negen miljard frank te vragen.

De heer André Denys : U vraagt de regering extra geld en dus geen budgettaire verschuiving van negen miljard frank ?

De heer Noël Devisch : Ja. Voor de afbouw van de sector wordt dit door Europa toegelaten.

De moedeloosheid in de sector is groot en inspanningen van de regering zijn daarom broodnodig. Met voedertechische normen hebben we, in tegenstelling tot wat hier werd gesuggereerd, uitstekende ervaringen. Met fosfaatarm voeder kan je de nutriëntenuitstoot van pluimvee en van varkens met 15 percent doen afnemen. Een boer kan echter die kosten alleen maar dragen als daar iets tegenover staat.

De heer Joachim Coens : Hoe evolueert de overname van bedrijven ?

De heer Noël Devisch : De veevoederindustrie neemt inderdaad bedrijven in moeilijkheden over, zelfs met de schuldenlast. In feite is dat anti-economisch.

2. ALGEMEEN BOERENSYNDICAAT

De heer Camiel Adriaens, voorzitter : Ik beperk mij tot die zaken in MAP2 die minimaal moeten worden herzien.

Met dit voorstel van decreet wordt MAP2, door het Vlaams Parlement goedgekeurd op 11 mei 1999, definitief in werking gesteld. Het Algemeen Boerensyndicaat heeft er in het verleden steeds

voor gepleit dat MAP2 zo snel mogelijk operationeel zou worden. Wij stellen evenwel vast dat het ingediende voorstel van decreet, meer in het bijzonder artikel 21 ervan, de bepalingen van artikel 38 van het decreet van 11 mei 1999 wijzigen.

Het decreet zou werken vanaf 1 januari 2000 met uitzondering van artikel 15 quinquies paragraaf 3, artikel 15 sexies paragraaf 4, artikel 15 septies en 15 octies. Deze voornoemde artikelen zouden pas in werking treden op de datum die de Vlaamse regering vaststelt.

Het uitstel van de inwerkingtreding van bovengenoemde artikelen is niet aanvaardbaar, omdat zij de volgende cruciale materie regelen :

- artikel 15 quinquies, paragraaf 3, biedt aan die bedrijven met 50 percent of meer van hun cultuurgrond in één of meer kwetsbare gebieden, de mogelijkheid om het Vlaams Gewest het hele bedrijf te doen verwerven. Dit is de verplichte aankoopprocedure ;
- artikel 15 sexies, paragraaf 4, biedt eveneens aan de bedrijven de mogelijkheid om de verwerving te vragen door het Vlaams Gewest van percelen in kwetsbaar gebied. Bovendien krijgt ook de pachter de mogelijkheid om een vergoeding van de overheid te krijgen indien hij een einde maakt aan de pacht van gronden gelegen in de kwetsbare gebieden, dit overeenkomstig artikel 46 van de pachtwet ;
- artikel 15 octies regelt het patrimoniumverlies in het kader van de overdracht van gronden.

In de brief van 4 augustus 1999 van de Europese Commissie gericht aan het Vlaams Gewest over de nitraatrichtlijn en de vergoedingen in het kader van het meststoffendecreet staat onder meer dat het erop lijkt dat boeren vergoedingen krijgen omdat ze niet langer mogen vervuilen en wordt de vraag gesteld of het Vlaams Gewest bereid is deze vorm van vergoedingen in te trekken. In de brief van 5 november 1999 wordt dat nogmaals herhaald. De opmerking van de Europese Commissie berust op een foutieve interpretatie van de voornoemde artikelen. Terecht heeft de minister van Leefmilieu er in zijn brief van 17 juni 1999 op gewezen dat door de afbakening van gebieden met verscherpte bemestingsnormen de gebruikswaarde van de cultuurgronden van de landbouwers in deze gebieden daalt. Daarom werden zowel de verplichte aankoopprocedure, het patrimoniumverlies als de vergoeding voor de pachter bij het beëindigen van de pacht in een dergelijk gebied in het decreet

opgenomen. De Europese Commissie oordeelt ten onrechte dat die artikelen steunmaatregelen zijn die vallen onder de artikelen 87 en 88 van het Europees Verdrag. De maatregelen kaderen eerder in de onteigeningswetgeving, zoals ook blijkt uit het arrest van het Arbitragehof van 15 juli 1993. Daarin stelt dit hof dat door artikel 7 van de wet van 7 augustus 1931 de eigenaars van een beschermd landschap en de overige belanghebbenden recht hebben op een vergoeding ten laste van de overheid voor het nadeel dat hen berokkend wordt. De wetgever oordeelt dat het wenselijk is om voor beschermde landschappen van het beginsel van de niet-vergoeding af te wijken, omdat de ermee gepaard gaande reglementering van het gebruik van de eigendom meestal zo verreikend is dat ze kan aanzien worden als een de facto onteigening.

Dat is nu precies wat een aantal landbouwers met een landbouwexploitatie in kwetsbare gebieden overkomt. De reglementering van het gebruik van eigendom is zo verreikend dat ze kan aanzien worden als een de facto onteigening, omdat bepaalde bedrijfstypes niet meer op een economisch verantwoorde wijze kunnen uitgebaat worden. Bovendien verwerft de Vlaamse Gemeenschap de gronden en kan ze daarmee haar natuurbeleid verder uitbouwen. Dat verstevigt de argumentatie dat de vergoeding voor de aantasting van het gebruik van de eigendom niet valt onder de steunmaatregelen van het Europees Verdrag maar eerder onder het soeverein onteigeningsrecht. De Europese Commissie geeft overigens geen enkele commentaar op de vergoeding die een pachter krijgt die een einde maakt aan de pacht van percelen in kwetsbaar gebied. Blijkbaar kent ze de pachtwet niet en verkoos ze daarover te zwijgen.

De Vlaamse regering dient inzake de onmiddellijke toepassing van de artikelen 15 quinquies paragraaf 3, 15sexies paragraaf 4 en 15octies niets te vrezen. Ze vindt rechtsgrond in het Aanvullend protocol van 20 maart 1952 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. In artikel 1 is duidelijk vermeld dat alle natuurlijke of rechtspersonen recht hebben op het ongestoord genot van hun eigendom. Niemand zal van zijn eigendom beroofd worden behalve in het algemeen belang en met inachtneming van de voorwaarden bepaald in de wet en in de algemene beginselen van het internationaal recht. De Europese Commissie is dus verplicht om zich te houden aan de bepalingen van dit aanvullend protocol en de de facto onteigening en aantasting van het eigendomsrecht vergoedbaar te laten.

Wat de vergoedingen voor inkomstenverlies uit artikel 15 septies van het decreet van 11 mei 1999 betreft, dienen we te erkennen dat die onder de steunmaatregelen vallen zoals bedoeld door het Europees Verdrag. De vergoedingen zijn evenwel toegelaten als ze niet concurrentievervalsend zijn. Daarom vragen we dat de Vlaamse regering de vergoedingen begroot en voorlegt aan de Europese Commissie. Als de begroting niet indruist tegen de gangbare houding van de Europese Commissie, kan overwogen worden ook die vergoedingen meteen operationeel te maken.

Wat de MBO's betreft, vraagt het ABS niet dat alleen landbouworganisaties een dergelijke overeenkomst kunnen afsluiten. We vinden het noodzakelijk dat de MBO Mestactieplan 1999-2003 waarover tussen de Vlaamse regering en het ABS, Bemefa en de Boerenbond een principieel akkoord bestond, geconcretiseerd wordt.

Het MAP2 kan dus volledig operationeel worden, inclusief sectie 5 (gemeenschappelijke bepalingen) en sectie 6 (vrijwillige beheersovereenkomsten en vergoedingen) van onderafdeling 2 Gebiedsgerichte Verscherping van Hoofdstuk V.

Ten slotte merk ik op dat het ABS als organisatie met bescheiden middelen al ongeveer 3 jaar bezig is met onderzoek over mestverwerking. Vandaag hebben we een machine klaar voor de verwerking volgens de haalbare norm met een kostprijs van 350 frank per kubieke meter. We kunnen spoedig met de commercialisatie ervan beginnen.

De heer Erik Matthijs : Hoe staat u tegenover de vrijwillige uittredingsregeling zoals die hier voorgesteld wordt ? Als de voedertecnische maatregelen verplicht worden, moeten ook de uitscheidingsnormen aangepast worden. Gaat u daarmee akkoord ?

De heer Jef Van Looy : Waar liggen de verschillpunten tussen uw visie en die van de Boerenbond ?

Heb ik het goed begrepen dat u niet akkoord kan gaan met het MAP2 als er geen vergoedingen zijn ? Eind november had u daarover nog een andere mening en stond u vrij positief tegenover het in werking treden van MAP2. Nadien hebt u wel gezegd dat u over onvoldoende informatie beschikte. Wordt u niet door de minister geïnformeerd ? Hoe is het overleg verlopen ?

Als uw mestverwerkingsinstallatie haalbaar is, wat gebeurt er dan met de nutriënten in de eindfase ?

De heer André Denys : Ik heb begrepen dat het Algemeen Boerensyndicaat MAP2 verkiest boven MAP1 en aandringt op de uitvoering van de artikelen over vergoedingen. Klopt dat ?

U pleit ervoor om het eerder afgesloten principiële akkoord voor een milieubeleidsovereenkomst te concretiseren. Gaan de andere landbouworganisaties daarmee akkoord ? Heeft het nog zin daar op terug te vallen als de Boerenbond er afstand van neemt ?

Voldoet uw productiemethode voor mestverwerking op kleinere schaal ?

Mevrouw Isabel Vertriest : Over welke massa mestverwerking gaat het ? Omdat we voorstander zijn van een afbouw van de veestapel rijst de vraag over welke termijn de investeringen in de mestverwerking lopen. We moeten vermijden dat er net zoals bij de verbrandingsovens afval geproduceerd moet blijven worden om de ovens rendabel te maken.

Het ABS is voorstander van de inwerkingtreding van MAP2, waarvan de MBO's een belangrijk onderdeel zijn. Wat is de houding van uw organisatie tegenover de milieubeleidsovereenkomst ?

De heer Joachim Coens : Het ABS pleit er voor met de uitvoering van het mestactieplan te starten, omdat het ervan overtuigd is dat we niets te vrezen hebben inzake de vergoedingen. Wat als Europa daar anders over oordeelt ?

Ervaart u problemen met de positie van gezinsbedrijven in het decreet ?

De heer André Denys : Moet de overheid in de eerste plaats investeren in de landbouw of veeleer de afbouw stimuleren ? Men kan de middelen maar één keer uitgeven.

De heer Camiel Adriaens : Het ABS is voor vrijwillige uittreding. De landbouw-organisaties beseffen ook wel dat de samenleving niet zal aanvaarden dat wij in een klap 9 miljard frank voor de boeren vragen. Dat neemt niet weg dat een stapsgewijze stimulering van de vrijwillige uittreding mogelijk is.

Op het vlak van het veevoeder zijn nog steeds technische verbeteringen mogelijk. Die hebben evenwel een grens : deze oplossing is niet alleenzaam. Als men andere voedingsmethodes aanwendt, moet de uitrijregeling wel herbekeken worden.

De heer Van Looy vroeg naar de verschillen tussen de BB- en de ABS-standpunten. Wij waren en zijn nog steeds voorstanders van het oorspronkelijke MAP2, dat inmiddels helaas uitgehouden is. Wij vinden namelijk dat de landbouworganisaties hun verantwoordelijkheid moeten nemen ten aanzien van de vele boeren die thans noodgedwongen in de illegaliteit werken. Weldra komt het uur van de waarheid en zullen zij de rekening gepresenteerd krijgen. Daarom is het cruciaal dat de vergoedingen hoe dan ook onderdeel van MAP2 blijven. Dat kan trouwens perfect, men moet alleen herbekijken hoe. Voorts blijven wij voorstanders van een MBO. We moeten dit opnieuw met onze collega's bespreken.

Mevrouw Isabel Vertriest : Zal de mestverwerking niet met zich meebrengen dat men op den duur mest gaat nodig hebben om de dure investeringen te laten renderen, naar analogie met wat in de afvalverbranding gebeurt ?

De heer Camiel Adriaens : Neen. Het gaat om mobiele machines, die van bedrijf tot bedrijf rijden. Ze worden bediend door loonwerkers, wat een investering van 6,5 miljoen frank betekent. Dat is niet onoverkomelijk. De huidige capaciteit van de verwerking bedraagt 5 kubieke meter per uur, wat wij willen optrekken naar 7.

De heer Jef Van Looy : Wat gebeurt er met de nutriënten in de eindfase ?

De heer Camiel Adriaens : De dikke fractie wordt gecomposteerd en uiteindelijk in samengeperste vorm naar Oekraïne gestuurd. De dunne fractie wordt elektrolytisch gezuiverd en is na nabehandeling perfect losbaar.

Wat de vergoedingen betreft, dat is decretaal al geregeld. Alleen de uitvoering blijft een probleem. Ik kan desgewenst aan de Vlaamse regering enkele oplossingen suggereren om een Europees oordeel te vermijden. Van wie de boeren de vergoeding krijgen, heeft geen belang.

We willen de vrije gezinsbedrijven zo veel mogelijk beschermen.

3. BEMEFA (Beroepsvereniging van Mengvoederfabrikanten)

De heer Yvan Dejaegher : Laten we beginnen met de brongerichte maatregelen. Bemefa sloot in 1995

met het federale landbouwministerie een convenant af over laagfosforvoeder. Het resultaat mag gezien worden : een vermindering van 5 miljoen kilogram P_2O_5 .

Artikel 33bis, paragraaf 2, voetnoot 6 van het mestdecreet stelt echter dat de nutriëntenhalte voor fosfor wordt aangepast indien een nieuw productconvenant wordt afgesloten, wat de vooruitstrevende, want milieuvriendelijk voederende, veehouder straft.

Wij hebben onze leden opgeroepen om vanaf 1 januari van dit jaar zowel op het etiket als op de factuur het totale fosforgehalte te vermelden, net zoals het procentuele eiwitgehalte. Uit studies blijkt immers dat er een duidelijk verband bestaat tussen in- en output. Het fosfaatgehalte in het voedsel bepaalt de P_2O_5 -uitscheiding. Daarom stellen wij voor iedereen die erin slaagt onder de norm te blijven de kans te geven zijn klanten te belonen. De nutriëntenbalans en de mestuitscheidingsbalans bieden mogelijkheden in die zin. Via jaarlijkse attesten kan de veehouder zijn totale P_2O_5 -uitscheiding te weten komen en delen door het gemiddeld aantal dieren waardoor hij zijn gemiddelde uitscheiding per dier en per jaar kan berekenen. We kunnen dat controleren aan de hand van de attesten die al sedert 1997 worden afgeleverd. We kunnen het fosforgehalte in voedsel en mest analyseren of werken met de mestbankaangiften voor het aantal dieren.

De rundveesector is verantwoordelijk voor 65 procent van de stikstofproductie. Het ureumgehalte – de hoeveelheid urine in de melk gekoppeld aan de input van stikstof – biedt alleen maar een indicatie, het is geen afdoend controlemiddel. We proberen veehouders zo veel mogelijk bewust te maken van het probleem en hopen de uitstoot op die manier te verminderen. Fosforuitstoot kunnen we op een economisch rendabele manier tot 15 procent reduceren. Lager kan niet omdat we dan op de stikstofgrens stoten.

Wat de structurele maatregelen betreft : het vergunningenbeleid, sanitair beleid en mestbeleid moeten weliswaar op elkaar afgestemd worden, maar staan volgens ons los van elkaar. Zo is er vanuit milieu-oogpunt geen reden om varkensbedrijven verplicht gesloten te maken. Ten tweede verplichtte MAP1 niet-gezinsveeteeltbedrijven één kwart in te krimpen om een nieuwe vergunning te krijgen. Een dertigtal bedrijven zijn het slachtoffer geworden van deze maatregel, die geen effect heeft gehad op ons milieu. Overigens moet de hele discussie tussen zelfstandige bedrijven en bedrijven

met een commerciële overeenkomst in het gepaste forum gevoerd worden. We moeten voor duidelijke spelregels zorgen. Ook de dioxinecrisis heeft aangetoond hoe belangrijk dat is. Toch geraken we niet uit de eeuwige discussie.

Het heeft geen zin om het beleid voortdurend te wijzigen. Bedrijfszekerheid en rechtszekerheid zijn veel belangrijker. Daarom pleiten wij voor een duidelijke en modulair gefaseerde aanpak. In een eerste fase moeten we voedertechische maatregelen nemen. Daarna beginnen we die mest te verwerken waarvoor de technologie al op punt staat : de pluimveemest. Vervolgens moeten we de varkensmestverwerking op punt zetten.

Er is nood aan een tijdelijk mestverwerkingsfonds. Dat fonds hoeft niet te investeren in nieuwe technieken, maar moet wel tussenkomen in de verwerkingskosten. Door dat fonds wordt iedereen geresponsabiliseerd. Het moet tijdelijk zijn en uitdovend. Het zou evenmin een goede zaak zijn mestverwerking volledig te verplichten, omdat we op die manier een aantal mogelijkheden uitsluiten. Denk maar aan scheiding vooraf. Mestoverschot kan evenmin berekend worden als de som van alle inrichtingen. Waarom mag varkensmest niet en pluimveemest wel geëxporteerd worden ?

Wij pleiten er tot slot ook voor dat alle partijen die bij de MBO betrokken zijn, de krachten bundelen. Op die manier zijn we er bovendien zeker van dat de verschillende onderdelen elkaar versterken.

De heer André Denys : Vindt u dat er een resultaatverbintenis in verband met brongerichte maatregelen mag worden ingeschreven in de milieubeleidsovereenkomst ?

U pleit voor rechtszekerheid, maar wil geen rekening houden met niet-milieugebonden parameters. Nochtans zijn door MAP1 een aantal nieuwe bedrijfssituaties ontstaan en andere aangepast. Als we uw houding zouden overnemen, zou de rechtszekerheid niet bepaald bevorderd worden.

Ik stel bij de mengvoedersector weinig enthousiasme voor mestverwerking vast. Klopt dat ? Nochtans moeten de integrators en de grote bedrijven de lasten dragen. U stelt voor om een mestverwerkingsfonds op te richten met een tijdelijk karakter waarin iedereen bijdraagt. U wil de mestverwerking dus collectiviseren ; wij willen juist dat enkel wie de vervuiling veroorzaakt daarvoor moet opdraaien. De mestverwerking moet niet via een algemene heffing worden betaald.

De heer Frans Wymeersch : De mengvoedersector wil, vanuit economische overwegingen, uiteraard zo weinig mogelijk sanering. De heer Adriaens heeft verwezen naar verscheidene initiatieven vanuit de landbouwsector. De gezinsveeteeltbedrijven hebben de koe bij de horens gevat en hebben reeds resultaten geboekt. De integrators blijven echter stilzitten. Welke inspanningen heeft uw sector al geleverd ? Ik heb vragen bij het reactiveren van de milieubeleidsovereenkomst zoals die oorspronkelijk in MAP2 werd vooropgesteld. Hoe staat u tegenover de uitspraak : de eigenaar van de dieren is de eigenaar van de mest ? Is uw standpunt daarover gewijzigd ?

U pleit voor de oprichting van een fonds voor mestverwerking. De gezinsveeteeltbedrijven zullen op die manier tweemaal moeten betalen : voor de eigen inbreng en voor een bijdrage aan het algemeen fonds.

De heer Jef Van Looy : De veevoederindustrie brengt nutriënten in omloop. De sector moet dan ook zijn verantwoordelijkheid opnemen. Iedereen neemt initiatieven voor mestverwerking. Waarom de veevoederindustrie niet ?

U stelt dat er bij mestverwerking problemen zijn bij de scheiding van dunne en dikke fractie. In de dunne fractie zouden er nog nutriënten zitten die er niet uitkunnen. De heer Adriaens heeft duidelijk gezegd dat dat wel degelijk mogelijk is. Kent u het systeem van het ABS niet ?

De heer Erik Matthijs : Kunt u uw opmerkingen verduidelijken in verband met de wijziging van de nutriëntenhalte in fosfor bij de invoering van een nieuwe productconvenant ?

Hoe moet het mestverwerkingsfonds volgens u worden gefinancierd ? Moeten ook gezinsveeteeltbedrijven die over voldoende grond beschikken bijdragen ? Wat is de rol van de overheid ? Wat bedoelt u met een fonds dat tijdelijk is en uitdovend ? Hoe lang duurt dat ?

De heer Joachim Coens : U wilt niet dat rekening wordt gehouden met niet-milieurelevante parameters. Hebt u er dan geen begrip voor dat een grondgebonden familiebedrijf andere maatregelen vraagt dan een grote varkensfabriek ? Wenst u hier geen verantwoordelijkheid op te nemen ?

De heer Yvan Dejaegher : Ik heb geen enkel probleem met een resultaatsverbintenis in een milieubeleidsovereenkomst.

Er moet eindelijk rechtszekerheid komen. De spelregels moeten voor eens en altijd vastgelegd worden.

We zijn wel degelijk voorstander van mestverwerking. Ik wil er echter op wijzen dat Bemefa niet enkel de integrators vertegenwoordigt : we hebben 110 leden, 70 daarvan zijn geen integrators. Ik verdedig de belangen van alle leden. De discussie over wie wel of niet een integrator is, sleept al veel te lang aan.

De heer André Denys : Er zijn geen pasklare antwoorden in deze discussie.

De heer Yvan Dejaegher : De mengvoederproducenten hebben al veel geïnvesteerd in mestverwerking. Bij het mengvoederbedrijf Danis werken 7 mensen voltijds aan een oplossing van het probleem van de mestverwerking. Biopower, dat onder meer 20 mengvoederfabrikanten verenigt, heeft al miljoenen franken geïnvesteerd. Het is dus flagrant onwaar dat de mengvoederindustrie niet zou investeren.

Wat de vraag van de heer Wymeersch betreft, is het volgens mij niet belangrijk wie de dieren bezit. Elk varken produceert mest en van wie dat varken is, is niet belangrijk. We zijn zeker bereid om met de landbouworganisaties een compromis uit te werken. In het kader van de onderhandelingen over de milieubeleidsovereenkomst, waren de eerste krachtlijnen van zo een compromis al gevonden. De heer Van Looy heeft gelijk dat een derde van de grondstoffen voor veevoerders worden ingevoerd van buiten de EU, vooral dan de eiwitrijke grondstoffen. We geven er de voorkeur aan om uit de Unie zelf in te voeren, maar daar is het aanbod niet groot genoeg. Meer milieuvriendelijke voedertechnieken zullen natuurlijk tot een lagere uitstoot van stikstof leiden.

De heer Jef Van Looy : De grote vraag is hierbij hoe we de stikstof uit die eiwitrijke grondstoffen er later weer uitkrijgen.

De heer Yvan Dejaegher : Dat is inderdaad de hamvraag. Maar op dit moment is het gewoon niet haalbaar om onmiddellijk op andere grondstoffen over te schakelen. Wat artikel 33 bis voetnoot 6 betreft, kunnen de uitscheidingsnormen worden aangepast aan het nieuw productconvenant. De norm terugbrengen van 0,5 tot bijvoorbeeld 0,45 heeft grote gevolgen voor de industrie. Wij pleiten vooral voor regressierechten, omdat dan diegene die zich inspanst, onmiddellijk wordt beloond.

Wie moet wat bijdragen aan het mestverwerkingsfonds ? Volgens ons moet iedereen een deel betalen. Er moet een bijdrage worden geheven voor elke kilo stikstof en voor elke kilo fosfor. Iedereen heeft er voordeel bij dat grondstoffen en nutriënten verdwijnen of verwerkt worden. We moeten ook in gedachten houden dat Europa na drie of vier jaar wil stoppen met de subsidiëring van mestverwerking.

4. BOND BETER LEEFMILIEU, VZW NATUURRESERVATEN EN DE WIELEWAAL

De heer Kurt Sannen, VZW Natuurreservaten : Na amper een jaar is het MAP2 opnieuw aan de orde, zij het dan in licht gewijzigde vorm. De Europese Commissie heeft al lang duidelijk gemaakt dat MAP1 onvoldoende is om de Europese nitratenrichtlijn te halen. Wij kunnen niet anders dan er opnieuw op wijzen dat MAP2 ook onvoldoende zou zijn. De milieubeweging wenst daarom dat er voor het einde van het jaar een MAP3 wordt voorgesteld waarmee Vlaanderen wel aan de Europese nitratenrichtlijn zal voldoen en waarmee een duurzame oplossing voor het probleem van de vermessing wordt geboden.

Een mestbeleid in Vlaanderen is noodzakelijk omdat teveel nutriënten in het milieu de biodiversiteit ernstig bedreigt evenals onze gezondheid en die van onze kinderen. De Europese richtlijn schept daarbij de mogelijkheid om het mestbeleid in de verschillende Europese lidstaten in overeenstemming te brengen. Een mestbeleid is echter meer dan de norm van 50mg per liter in oppervlakte- en grondwater halen.

Het probleem van de vermessing in Vlaanderen is nog steeds zeer ernstig. De toestand is er sinds MAP1 zeker niet op verbeterd. De wetenschappelijke ecologische evaluatie van MAP1 in 1998 wijst uit dat de vermessing de kwaliteit van lucht, water en natuur blijvend bedreigt. Daarbij komt dan nog eens de verzuring van de grond die door de ammoniakuitstoot van de Vlaamse veestapel wordt veroorzaakt. Deze negatieve trend zet zich voort zoals blijkt uit het MIRA-T rapport van 1999. Het aandeel van de landbouw in het probleem van de vermessing blijft toenemen en is in 1999 opgelopen tot 60 percent. Vermesting leidt tot een verarming van de natuur omdat kwetsbare soorten worden verdronken.

Meer dan driekwart van onze inheemse vegetatietypen is erg gevoelig voor vermessing. Bossen, ven-

nen, heiden, venen, graslanden worden sterk bedreigd door het teveel voedingsstoffen in de bodem, die erin terechtkomen langs de lucht, het grondwater en door directe bemesting.

De doorlichting door de OESO uit 1998 van het Belgische milieubeleid treedt dit bij. Volgens het rapport worden er in Vlaanderen te weinig natuurgebieden beschermd en wordt er te weinig ondernomen om de druk van de veeteelt op de ecosystemen op een aanvaardbaar peil te brengen. Voor de mens zelf is de bedreiging van het drinkwater het belangrijkste gevolg. Waterzuivering en drinkwaterbehandeling zal daardoor duurder worden. In de landbouw kan overbemesting leiden tot problemen met de kwaliteit en de gezondheid van de teelten.

De mening van de milieubeweging over MAP2 is al lang duidelijk. MAP2 bis is een kopie van MAP2, met een aantal nieuwe technische bepalingen en krijgt onze goedkeuring dan ook niet. De belangrijkste wijziging is dat MAP2 al in werking treedt zonder de goedkeuring van Europa voor de vergoedingen. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om een aantal onaanvaardbare wijzigingen op te nemen in het natuurhoofdstuk van MAP2. Onze houding tegenover het natuurhoofdstuk in MAP2 was dubbelzinnig : er bleven nog te veel problemen, zoals met de realisatie van de groene bestemming en het zogenaamd Vlaams Ecologisch Netwerk. Maar we stelden het wel op prijs dat er tenminste een hoofdstuk over natuur in het MAP2 was opgenomen : de natuur in Vlaanderen op een efficiënte manier tegen de vermessing beschermen. Het landbouwgebruik van de bodem in Vlaanderen moet nog veel meer gestuurd worden dan nu het geval is.

Het Structuurplan Vlaanderen maakt een andere aanpak mogelijk van landbouwbedrijven in groene gebieden dan met ingewikkelde uitzonderingsregels. Verder wordt met dit natuurhoofdstuk nog onvoldoende een gebiedsgerichte aanpak mogelijk gemaakt. Als dit hoofdstuk nog verder zou beperkt worden zou MAP2bis de indruk wekken dat het Vlaams Parlement nog verder wil knabbelen aan de bescherming van natuurwaarden. Dat mag niet gebeuren.

Verder is er onvoldoende overeenstemming tussen het mestbeleid en het andere milieubeleid. MAP2bis behandelt de verschillende doelgroepen, met name landbouw, industrie en huishoudens, niet op gelijke basis. Ten gevolge van de Europese richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater worden alle waterlopen als geëutrofeerd beschouwd. Grotere rioolwaterzuiveringsinstallaties

moeten daardoor uitgerust zijn om nutriënten uit het afvalwater te verwijderen. Die maatregel is gericht op de huishoudens. Voor de doelgroep landbouw wordt in het MAP geweigerd om alle waterlopen als geëutrofeerd te beschouwen. Daardoor wordt de doelgroep die het meest vervuult, het zachtst aangepakt.

De vraag of de bescherming van natuurwaarden tegen vermesting nu geregeld moet worden in het MAP of het decreet natuurbehoud is voor de milieubeweging niet aan de orde. De politieke overheid heeft nu eenmaal besloten om dat te doen in het mestdecreet. Het is wel belangrijk om MAP2bis in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het natuurdecreet en het natuurbeleid in het algemeen. De categorieën voor gebieden, de timing, de gekozen instrumenten en dergelijke in het gebiedsgericht natuurbeleid moeten gelijk zijn. Verder mogen we niet vergeten dat Europa ook richtlijnen heeft uitgewerkt voor een Europees gebiedsgericht natuurbeleid met het oog op de bescherming van zeldzame of bedreigde planten- of diersoorten of habitats : de zogenaamde Vogel- en Habitatrichtlijnen. Het Vlaamse mestbeleid heeft een rechtstreekse invloed op de uitvoering van deze richtlijnen in Vlaanderen. MAP2 levert daartoe een onvoldoende bijdrage.

De heer Bart Martens, Bond Beter Leefmilieu : MAP2bis neemt de kritiek van de Europese Commissie niet weg dat volgens de criteria van de nitraatrichtlijn heel het grondgebied als een kwetsbare zone moet aangewezen worden. De Commissie bevestigt daarmee expliciet de conclusies van het VMM-rapport 'Bijdrage van de VMM aan de ecologische evaluatie van het mestactieplan met betrekking tot de kwaliteit van het oppervlaktewater' en het RUG-rapport 'Nitraat in het grondwater'.

De Commissie wijst er ook op dat ons land zeer inconsequent is, aangezien we inzake de richtlijn over de behandeling van stedelijk afvalwater wel heel het grondgebied als kwetsbaar voor eutrofiëring aangeduid hebben. De aanduiding van kwetsbare gebieden wordt in MAP2bis niet gewijzigd : hoewel een uitbreiding van de kwetsbare zones water mogelijk is door middel van uitvoeringsbesluiten, gaat iedereen er blijkbaar van uit dat van die mogelijkheid geen gebruik gemaakt wordt. Er wordt rekening gehouden met een mestafzetruimte van 139 miljoen kilogram stikstof en 49 miljoen kilogram fosfaat. Die mestafzetruimte werd berekend als zijnde het product van de oppervlakte van de verschillende gebieden met de voor die gebieden voorgestelde forfaitaire bemestingsnormen. Het feit dat men daarvan blijft uitgaan, betekent

dat men geen uitbreiding plant in het areaal kwetsbare gebieden. Dat houdt onder meer in dat op meer dan de helft van de nitraatgevoelige bodemformaties de algemene forfaitaire norm van toepassing blijft.

Aangezien in die gebieden veel minder denitrificatie optreedt dan gemiddeld in Vlaanderen en de algemene forfaitaire normen erop berekend zijn dat slechts bij een denitrificatie van 50 percent van de minerale stikstof in de bodem de 50 milligram nitraatdoelstelling kan gehaald worden, betekent dit dat de 50 milligram doelstelling in die gebieden met zekerheid overschreden zal worden. Ook aan de afbakening van de fosfaatverzadigde gebieden wordt niets veranderd.

Er wordt in het MAP2 geen enkele poging ondernomen om de hogere bemestingsnormen in sommige kwetsbare gebieden te verantwoorden. De verplichte derogatieprocedure om de Europese goedkeuring te bekomen voor die soepelere normen werd door Vlaanderen nooit ingezet. Die normen zullen ertoe leiden dat de milieukwaliteitsdoelstellingen vaak overschreden zullen worden. Het argument dat de bodemresidunorm voorkomt dat de normen maximaal worden ingevuld in gebieden waar dat niet verantwoord is, gaat niet op. Bij de bepaling van de mestafzetruimte is immers uitgegaan van een maximale opvulling van de forfaitaire bemestingsnormen, zodat overschrijdingen van de milieukwaliteitsdoelstellingen talrijk zullen zijn. Uit een onderzoek van de KU-Leuven blijkt dat een bemesting volgens de forfaitaire algemene norm ertoe zal leiden dat de nitraatresidunorm van 90 kilogram ruim overschreden zal worden. De gevolgen daarvan voor het gebied rond Lubbeek blijken uit deze kaart. Men maakt de landbouwers dus iets wijs. Als die bemesten volgens de algemene forfaitaire norm, is de kans zeer groot dat ze de stikstofresidunorm overschrijden.

MAP2bis voorstellen als een bevredigend antwoord op de kritiek van de Europese Commissie is boerenbedrog. De kans is zeer reëel dat ons land voor het Europees Hof van Justitie zal gedaagd worden en hoge dwangsommen zal moeten betalen. De milieubeweging kan slechts akkoord gaan met de poging om via een voorstel van decreet MAP2 in werking te doen treden als tegelijkertijd een traject uitgestippeld wordt om volgens bepaalde principes en via een bepaalde procedure te komen tot een MAP3, waarbij wel rekening gehouden wordt met de kritiek van de commissie. Om niet in een juridisch vacuüm terecht te komen, kunnen we aanvaarden dat men MAP2 snel in werking zou stellen. Op dit ogenblik leidt de juridische on-

duidelijkheid ertoe dat belangrijke bepalingen uit MAP1 niet nageleefd en afgedwongen worden. Daarbij moet men dan wel duidelijk aangeven hoe men naar een MAP3 gaat evolueren. De milieubeweging vraagt met aandring dat daartoe de nodige stappen zouden worden gezet.

Bij de uitwerking van MAP3 zijn een aantal principes essentieel. Vlaanderen kan niet langer verzaaken aan een aanduiding van het hele grondgebied als kwetsbare zone. Dat betekent niet dat in heel Vlaanderen de strenge bemestingsnorm van 170 kilogram nitraat per hectare per jaar moet gelden. Volgens de nitraatrichtlijn kunnen immers in bepaalde gebieden hogere bemestingsnormen toegestaan worden. Deze afwijkende bemestingsnormen zijn alleen mogelijk bij wijze van uitzondering, als de milieudoelstellingen daardoor niet in het gedrang komen. Dergelijke normen moeten wel wetenschappelijk gefundeerd worden en via de derogatieprocedure van de nitraatrichtlijn ter goedkeuring aan de Europese Commissie voorgelegd worden. In ons zogenaamd milieu-MAP heeft de milieubeweging al duidelijk gemaakt dat ze een derogatieverzoek wil steunen als er aan een aantal voorwaarden voldaan is. In MAP3 moeten dus de bemestingsnormen die nu in MAP2 gelden voor de kwetsbare zones water de algemene regel worden en de forfaitaire normen die nu als algemene norm gelden, de uitzondering worden. Daarom is het MAP3 dat wij voorstellen, het spiegelbeeld van het huidige MAP2.

Voor de milieubeweging is dat spiegelbeeld van MAP2 essentieel. Het draait terecht de bewijslast om : het is dan immers aan de landbouwsector om te bewijzen dat men met ruimere bemestingsnormen toch de nitraatdoelstellingen haalt. Wij zijn bereid nog een keer voor aanzienlijke gebieden een derogatie te ondersteunen, zij het enkel buiten de volledige voor drinkwaterproductie bestemde subhydrografische bekkens en buiten de nitraatgevoelige bodemformaties. Uit onze gegevens blijkt dat door deze strengere normen op het hele grondgebied toe te passen, het mestoverschot weliswaar zal stijgen, maar niet in die mate dat veeteelt onmogelijk zal worden.

Nederlands onderzoek leert dat een bodembalans met nitraatresidunorm niet goed werkt als regulerend beleidsinstrument. De onbekende doelmatigheid, de onvoorspelbaarheid, de hoge bemonsteringskosten en de blijvende onzekerheidsmarge zijn daarvan de oorzaken. Afwijkingen van de forfaitaire normen aan de hand van dergelijke individuele balansen zijn daarom enkel onder bepaalde

voorwaarden aanvaardbaar. Daarbij zijn gedifferentieerde stikstofresidunormen van groot belang.

Opdat de verzuring tegengegaan zou worden, moet ook het volume van de veestapel aangepakt worden. Het plan om de bestaande veestapel op zijn huidige volume te bevriezen en de mestoverschotten met allerlei maatregelen aan te pakken, houdt immers onvoldoende rekening met andere milieudoelstellingen, zoals die op vlak van verzuring. Zowel de VN, de Europese Unie als het Vlaams Gewest plannen ammoniakreductiemaatregelen. Als men tegelijk de huidige veestapel wil behouden, zal de combinatie van nitraat- en ammoniaknormen de boeren 10 miljard frank per jaar gaan kosten : de onvermijdelijke aanpassingen van de stallen die geëist zullen moeten worden bij elke nieuwe vergunning, zullen voor de kleinste bedrijven fataal zijn. Warme sanering is volgens ons het enige alternatief.

De heer Jos Gysels, VZW De Wielewaal : Wij hebben het voorstel van decreet beoordeeld volgens twee normen : is MAP2bis eenvoudiger dan MAP2 en levert het een bijdrage om het mestbeleid in harmonie te brengen met de rest van het beleid ? Over het algemeen is ons oordeel gunstig. Wel formuleerden wij vier technische amendementen, die men evenwel niet mag zien als een voorafname op MAP3. Als het Vlaams Parlement rekening houdt met onze voorstellen, zal de milieubeweging meer vertrouwen hebben in het nog af te leggen traject van MAP2 naar MAP3.

Ons eerste amendement komt neer op een zoveelste poging om het mestbeleid beter in overeenstemming te brengen met het milieubeleid. Wij zijn namelijk tegen de invoering van een nieuwe uitzonderingsregel voor individuele boeren in kwetsbare natuurgebieden. Als het dan toch per se moet, dan liever in overeenstemming met de bepalingen van het natuurdecreet.

De uitbreiding van de ambtshalve ontheffing voor akkerbedrijven die te weinig mest produceren en daardoor geen gezinsbedrijf meer zijn, is een logische stap. Alleen is de voorgestelde datum onlogisch. Op 31 december 2007 vervalt de tijdelijke ambtshalve ontheffing immers en zijn VEN en IVON afgebakend, alle natuurrichtplannen uitgetekend en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen uitgevoerd. Vanaf 31 december 2007 kan alles via ruimtelijke ordening geregeld worden.

Daarom stellen we in ons amendement voor die datum als einddatum voor de ontheffing in te voeren.

Voor bos- en natuurgebieden moeten verschillende beschermingsprocedures gevolgd worden. Daarom stellen wij voor bosgebieden toe te voegen aan artikel 15, § 1 van het wijzigingsdecreet. Op die manier zullen er inderdaad een aantal bosgebieden bijkomen, maar anderzijds wordt de ambtshalve ontheffing ook mogelijk voor bosgebieden. Ons amendement vereenvoudigt de zaken alvast.

Vervolgens vragen wij een afzonderlijke regeling voor het gebruik van grote grazers bij het beheer van natuurreservaten. Dat amendement is er niet om onszelf voordelen toe te kennen, maar wel omdat we al sinds 1991 om een duidelijke regeling vragen en die is blijkbaar niet gemakkelijk te vinden.

Bij artikel 10 over de beheersovereenkomst vragen wij ons af of deze maatregel een stap vooruit is tegenover het huidige decreet. De interpretatiemoeilijkheden bij de internationale gebieden kunnen immers op een eenvoudiger manier aangepast worden door het natuurdecreet ook toe te passen op de internationale gebieden.

De heer Joachim Coens : Uit uw betoog maak ik op dat de milieubeweging er niet mee instemt om het beheer van de open ruimtes zowel aan de natuurbeweging als aan de landbouw toe te vertrouwen. Zo zegt u bijvoorbeeld niets over wat toch het cruciale probleem was met MAP2, namelijk de vergoedingen. Die hadden juist als bedoeling om de landbouw in te schakelen in een natuur- en milieubeleid. Wat is uw standpunt daarover ?

In een interview stelt minister Dua dat de milieubeweging al te theoretisch is. Zo is Nederland lang niet het ideale voorbeeld. Enerzijds is heel het Nederlandse grondgebied tot kwetsbaar gebied uitgeroepen, maar anderzijds is 90 percent van dat grondgebied meteen ook uitzonderingsgebied. Wat is uw standpunt ? Wil u heel het grondgebied tot kwetsbaar gebied uitroepen ?

Mevrouw Isabel Vertriest : Zelfs als de voorstellen van de milieubeweging aangenomen worden, blijven we met een mestoverschot zitten. Hoe staat de milieubeweging tegenover de verschillende mestverwerkingsmogelijkheden ?

De heer André Denys : Ik onderscheid drie soorten in uw amendementen : amendementen geïnspireerd door wantrouwen, amendementen die MAP2 willen vereenvoudigen en amendementen die geïnspireerd zijn door uw eigen belang. De amendementen om MAP2 te vereenvoudigen wil ik bestuderen. Ik stoor me vooral aan de amendemen-

ten geïnspireerd door wantrouwen. In plaats van een beheersovereenkomst geeft u er de voorkeur aan om heel gedetailleerde bepalingen in het decreet op te nemen. Ik heb de indruk dat u landbouwers niet als medebeheerders van natuurgebieden maar als concurrenten beschouwt. Ik vind daarentegen dat we de meer biologische landbouw een kans moeten geven en dat kan alleen door een beheersovereenkomst.

De heer Jef Van Looy : De Europese Commissie verhindert dat in een natuurgebied strenge normen door vergoedingen worden gecompenseerd. Welke oplossing verkiest de milieubeweging ? Verkiest zij een milieu-beheersovereenkomst waarvan vergoedingen deel uitmaken of verkiest zij strenge normen zonder vergoedingen. Is de studie over Lubbeek beschikbaar ? Ik vind het misleidend Lubbeek als voorbeeld op te voeren, omdat die plaats in een nitraatgevoelig gebied ligt.

Zal de BBL effectief een nieuwe klacht indienen bij de Europese Commissie, zoals de heer Martens heeft aangekondigd op de radio ?

De heer Kurt Sannen : Wij hebben klacht ingediend bij de Europese Commissie omdat MAP1 niet in overeenstemming was met de Europese nitraatrichtlijn. Het was niet onze bedoeling vergoedingen van landbouwers af te pakken. Maatregelen die meer eisen van de landbouwers dan een minimum kwaliteit van het milieu, mogen inderdaad vergoed worden. Dat is trouwens ook het standpunt van de EU. Met ons amendement betreffende de beheersovereenkomsten willen we alleen maar voor meer mogelijkheden en rechtszekerheid zorgen door inspiratie te zoeken in het decreet op het natuurbehoud. Nu is het niet duidelijk of een beheersovereenkomst mogelijk is in sommige gebieden.

We hebben al een advies gegeven over beheersovereenkomsten in de MINA-raad. Binnenkort zullen we een nieuw advies formuleren. Overeenkomsten kunnen een goed instrument zijn, mits ze voldoen aan enkele essentiële voorwaarden : ze moeten resultaatgericht zijn, controleerbaar en efficiënt. Bovendien moeten ze ruimtelijk gedifferentieerd worden ingezet. De beheersovereenkomsten mogen niet los staan van het decreet natuurbehoud.

De heer Jef Van Looy : Kunnen de bemestingsnormen daar ook niet worden ingepast ?

De heer Kurt Sannen : Dat kan inderdaad.

Ik wil echter het misverstand uit de wereld helpen dat Europa niets zou bepaald hebben in verband met natuur : Europa vraagt uitdrukkelijk om eutrofiëring tegen te gaan. De VMM heeft in dit verband aangetoond dat de normen inzake eutrofiëring vrijwel nergens gehaald worden.

De heer Jos Gysels : Onze amendementen zijn niet bestemd voor een MAP3 ; ze zijn er enkel op gericht om het voorliggende voorstel te verbeteren. We zijn voorstander van beheersovereenkomsten. Een en ander moet echter passen in het kader van het natuurdeceet.

De heer Bart Martens : Een fundamenteel principe is dat de vervuiler betaalt. Vergoedingen zijn dan ook enkel verantwoord, als men verder gaat dan de wettelijke normen. Europa is het met die zienswijze eens. De maatregelen waarvoor in het kader van het MAP vergoedingen zouden worden uitgereikt, zijn echter niet eens voldoende om de Europese nitraatnorm te halen. De kaart met de resultaten van de waterkwaliteitsanalyses van de VMM van 1997 toont bijvoorbeeld aan dat in een waterwinningsgebied als de Blankaart op geen enkel meetpunt de nitraatnorm wordt gehaald. De situatie in 1998 is niet veel beter. Het parlement heeft hier een belangrijke controletaak.

De vergoedingen moeten bovendien worden gekoppeld aan het principe van de aanpak bij de bron. Ze mogen niet worden aangewend om productiemethodes die de draagkracht van de omgeving overschrijden in stand te houden. Bijvoorbeeld vergoedingen voor transport van mest tot buiten de kwetsbare gebieden : het probleem wordt daardoor enkel verplaatst. De vergoedingen kunnen bijvoorbeeld wel voor reconversie gebruikt worden.

We zijn geen tegenstander van vergoedingen. Wel integendeel. We hebben Europa zelfs gesuggereerd dat de terug te vorderen steun zou aangewend worden voor resultaatsgerichte beheersovereenkomsten. De Europese verordening in verband met beheersovereenkomsten bestaat al zeven jaar. Nu pas doet de Vlaamse regering er een beroep op. Het Vlaams Parlement, op enkele politici zoals mevrouw Dua en de heer Sauwens na, heeft dat nooit ingezien. Daardoor zijn er honderden miljoenen frank Europese steun aan onze neus voorbij geglipt. Dat is een schande. En dan verwijt men ons inciviek gedrag.

De heer Kurt Sannen : Nederlands onderzoek naar botanisch gerichte beheersovereenkomsten heeft aangetoond dat beheersovereenkomsten geen ge-

schikt instrument zijn voor de meest kwetsbare gebieden. Beheersovereenkomsten bieden niet altijd een oplossing.

De heer Bart Martens : Nederland heeft de Europese Commissie een omvangrijke nota overgemaakt waarin staat dat het over haar hele grondgebied de norm van 170 kilogram zal handhaven, behalve voor grasland waar het een norm van 250 kilogram nastreeft.

Minister Vera Dua : Op welke basis kan ik Europa om een derogatie vragen ? Die krijgen we nooit als we de norm niet halen. Europa zegt onvermijdelijk neen als ik er nu om vraag. Bovendien is de kans dan reëel dat Europa heel Vlaanderen tot kwetsbaar gebied uitroept.

De heer Bart Martens : In elk geval maakt Nederland een grote inhaalbeweging.

De heer André Denys : Of Nederland die norm haalt, moeten we nog zien. Papier is geduldig.

De heer Bart Martens : Het probleem van de mestoverschotten moet hoe dan ook worden aangepakt.

De heer Jef Van Looy : Bent u van plan klacht in te dienen bij Europa ?

De heer Bart Martens : Dat hangt van jullie af. De nitraatrichtlijn en de 50 milligram-doelstelling moeten worden gehaald. Het parlement en de regering moeten daarover een engagement aangaan. Komt dat er, dan kan de milieubeweging geduld oefenen. Komt dat engagement er niet en beschouwt u het MAP2 als een eindpunt, dan kunnen wij niet anders dan een klacht formuleren.

5. VLAAMS AGRARISCH CENTRUM

De heer Ignace Van de Walle : MAP1 heeft gefaald. Wat zich aandiende als een plan met toekomstvisie, omdat er voor het eerst een onderscheid gemaakt werd tussen zelfstandige gezinslandbouw en integratie, is vakkundig onderuit gehaald. De landbouwindustrie heeft via de erkenningsprocedure tot gezinsveeteeltbedrijf laten voelen wie de ware machthebbers zijn in Vlaanderen. De democratisch verkozen politici hebben hun tweederangsrol aanvaard en de wet aangepast aan de verlangens van deze industrie. Nochtans had dit plan met verplichte mestverwerking tot tien ton fosforproductie de integratie kunnen verplichten

om de mest niet op de grond te brengen en op die manier de schaarse grond vrij te houden voor de zelfstandige boerenlandbouw.

Het resultaat is dat MAP1 een mestspreadingsplan is geworden in plaats van mestverwerking omdat de integratie weigerde haar verantwoordelijkheid te nemen en de politiek heeft laten begaan. Zelfs vanaf 1 januari 1999, toen de mestverwerkingsplicht er wel was, heeft men een gedoogbeleid gevoerd. Men wacht tot de gewone boer en later de overheid het gelag betalen. Bovendien heeft de vorige regering verwaarloosd de beloofde vergoedingen bij Europa aan te melden. Het gevolg is dat Europa Vlaanderen op de vingers tikt : de waterkwaliteit is niet verbeterd, het MAP haalt geen resultaat en Europa wil niet over nieuwe vergoedingen praten zolang er geen nieuw MAP komt. Als er niet snel ingegrepen wordt, zal heel Vlaanderen tot kwetsbaar gebied worden uitgeroepen. De integrators halen opnieuw hun slag thuis en de boeren zijn het slachtoffer. We zijn het stilaan gewoon het onderspit te delven.

De bevolking heeft vorig jaar een politieke trendbreuk mogelijk gemaakt en rekent nu ook op een economische, sociale en ecologische trendbreuk. Het is dan ook zeer pijnlijk om die niet in het mestdossier te mogen ervaren en opnieuw de nachtmerrie MAP2 als een boemerang op ons te zien afkomen. Het Vlaamse regeerakkoord klonk ons nochtans als muziek in de oren. Daar staat letterlijk "voor de zelfstandige grondgebonden bedrijven". Dat kan alleen gerealiseerd worden als men die bedrijven kan situeren en het onderscheid kan maken tussen zelfstandig en geïntegreerd. In MAP1 was in die mogelijkheid voorzien, maar niet meer in MAP2. Daarin sneuvelt de term gezinsveeteeltbedrijf, maar blijven de definities bedrijf en entiteit bestaan. Een gepast aangifteformulier met aangiftes per entiteit en met verklaringen op eer wat zelfstandig of op contract geproduceerd wordt, kan toelaten om de integratie in kaart te brengen en de mestverwerkingsplicht juist toe te passen. Onze eisen zijn gebaseerd op twee principes, namelijk dat de eigenaar van de dieren verantwoordelijk is voor de mest en dat de vervuiler betaalt. Bovendien moeten de sterkste schouders ook de zwaarste lasten dragen.

In MAP1 was in 25 percent afbouw voorzien voor de integratie bij het vernieuwen van de vergunningen. Dat wordt nu vervangen door een nutriëntenhalte voor iedereen, gebaseerd op de aangegeven veebezettingen in het verleden. Wie toen in het wilde weg grote vergunningen aangevraagd heeft

en via gefingeerde mestafzetcircuits in de mestbankaangifte kon voorwenden dat die vergunningen ook de facto opgevuld werden, beschikt nu niet alleen over een hoog nutriëntenquotum, maar kan ook alle kanten op met de omschakeling van zijn vergunning naar andere diersoorten.

Bovendien houdt de nutriëntenhalte geen rekening met het feit dat de mestaangiftes waarop ze gebaseerd wordt, voor een aantal bedrijven abnormale leegstand of onderbezetting weerspiegelen. Daarop zijn geen sociale correcties mogelijk. Men moet verder met die abnormale lage veebezetting die er toen toevallig was. Wat met diegenen die recent nog gebouwd hebben op basis van een milieu- en bouwvergunning en voor die investering geen mestquotum hebben ?

Ten slotte hebben een aantal bedrijven een vrijwillige afbouw doorgevoerd onder MAP1. Wie zich aan de Bocken-norm hield, kwam immers in aanmerking voor het aantrekkelijke statuut van gezinsveeteeltbedrijf. Vandaag blijkt dat het statuut dat hen beloofd werd, in MAP2 geschrapt wordt en als beloning rest hen voor de komende jaren het navenant lage nutriëntenquotum. Hier wordt opnieuw geknaagd aan de economische poot waarop een duurzame landbouw in de toekomst moet kunnen steunen. Het meest stuitend in MAP2 is het volledig verloochenen van MAP1. Het Vlaams Agrarisch Centrum stelt vast dat diegenen die burgerlijk ongehoorzaam waren, opnieuw worden beloond en dat diegenen die de wet toegepast hebben, bestraft worden.

Als we naar de vergunningen kijken, wordt MAP2 helemaal onuitvoerbaar. De nutriëntenhalte wordt immers begrensd door de milieuvergunning. Sommige boeren gaven echter meer dieren aan bij de mestbank dan de vergunde aantallen. De mestbank controleert immers de mestafzet en niet de vergunningen. Het is de milieu-inspectie van Aminal die de vergunningen en het naleven ervan controleert.

Boeren die hun vergunning respecteerden, konden nooit het volledig vergunde aantal dieren opgeven als gemiddelde veebezetting. In elke sector is er immers leegstand of onderbezetting gedurende bepaalde periodes van het jaar. De bedrijven die boven hun vergunning gingen en dat ook aangeven, worden beloond. Ze kunnen een quotum krijgen tot op het niveau van hun vergunning. Verder rijst de vraag hoe de VLM de vergunde toestand van een bedrijf gaat kennen.

We kunnen alleen maar toejuichen dat de beheers-overeenkomsten ook mogelijk worden voor milieu-beheer binnen het kader van de mestdecreetgeving. Het is alleen nog wachten op concrete gegevens : welke bijkomende eisen worden opgelegd en welke vergoeding staat daar tegenover ?

De term gezinsveeteeltbedrijf maakt plaats voor de omschrijving veeteeltbedrijf met een familiale dimensie, met de mogelijkheid tot voordelen met een uitdovend karakter. Wat moet men met een dergelijk voorstel ? We zouden het graag op de positieve zijde van de balans schrijven. Betekent het immers niet dat men bereid is om de eerder erkende gezinsveeteeltbedrijven in het nieuwe mestplan nog een beetje te ontzien ?

Alleen vrezen wij dat het een vergiftigd geschenk is. Dankzij onterechte erkenningen en even onterechte weigeringen beschikken de integrators immers over meer erkenningen als familiebedrijf dan de werkelijk zelfstandige bedrijven. Herziening is wenselijk.

Toch enkele positieve opmerkingen : de eenheids-MBO uit MAP2 verdwijnt ; exporteren wordt voortaan geaccepteerd als correcte mestafzet ; de productieheffing wordt op zijn minst gehalveerd – nu nog de andere helft.

De mestverwerking is onbetaalbaar voor de zelfstandige boerenlandbouw. De integrerende veevoederindustrie kan, dankzij het schaalvoordeel, de verwerking wel betalen. Bij een eventuele afbouw moeten de zelfstandige bedrijven ontzien worden. Een mestactieplan alleen volstaat bovendien niet om alle problemen op te lossen. De productie van gezond voedsel op sociaal verantwoorde wijze vereist een herstructurering op Vlaams, Belgisch, Europees en wereldvlak. Als EU-voorzitter kan België in 2001 hierin het voortouw nemen.

Mevrouw Isabel Vertriest : De heer Adriaens sprak deze ochtend over een kostprijs van 350 frank per kubieke meter voor mestverwerking. Transport kost meer : 400 tot 600 frank per kubieke meter. Waarom blijft u dan beweren dat mestverwerking onbetaalbaar is voor de zelfstandige landbouwer ?

De heer Ignace Van de Walle : Ik spreek uit ervaring. Er wordt al sinds MAP1 over mestverwerking gesproken en er is nog steeds geen kilogram verwerkt, ondanks de massale propaganda. Waarom ? Omdat het te veel kost. Dat blijft mijn overtuiging tot het bewijs van het tegendeel.

De heer André Denys : U kan toch niet ontkennen dat er een verschil is tussen MAP1 en MAP2 op dat vlak. Terwijl MAP1 mestverwerking alleen vermeldde en niet werkelijk uitwerkte, draagt MAP2 de mogelijkheid om de verwerking te stimuleren in zich.

De heer Jef Van Looy : Voorheen deed u scherpe politieke uitspraken over het MAP : het was onaanvaardbaar voor het gezinsbedrijf. Denkt u ook zo over het huidige voorstel ?

De heer Ignace Van de Walle : Ja. Wij blijven onverkort tegen. Hoogstens is MAP2bis iets minder slecht. Mestverwerking is economisch niet haalbaar : het is nog even weinig zeker als vroeger dat het zal lukken. Bovendien wil men nu de boer die de dieren houdt, aanpakken en niet de integrators.

De heer André Denys : Ik kan u verzekeren dat het de bedoeling is om de mestverwerkingsplicht in de eerste plaats te richten op de grote bedrijven en de integrators, die respectievelijk op basis van aantal en door een milieubeleidsvereenkomst zullen gestrikt worden.

De heer Ignace Van de Walle : Het is onmogelijk dat soort onderscheid te maken zonder gebruik te maken van het begrip economische zelfstandigheid.

De heer André Denys : Jarenlang zoeken volstond niet om een sluitende definitie te vinden. Ook de landbouworganisaties kwamen er niet uit. Het is daarom beter om te vertrekken vanuit de bestaande definitie. Dat biedt tenminste rechtszekerheid.

6. BELBIOR (Vlaamse Beroepsorganisatie voor Biologische Land- en Tuinbouwers)

De heer Dirk Hebben, bestuurslid : MAP2 is niet volmaakt, maar het bestaat. In de plaats van de hele discussie te heropenen – wat weer een jaar uitstel zou kosten, gezien de kloof die nog steeds gaapt tussen de standpunten van de landbouworganisaties en de milieubeweging – kan men het beter als uitgangspunt nemen en het laten werken. Hier en daar moet er nog wat aan geschaafd worden.

De heer Jan Van Overbeke : Men lijkt de biologische landbouw te willen stimuleren, maar in MAP2bis zitten enkele knelpunten die dat verhinderen. Het eerste daarvan is de basisheffing op

dierlijke mest. De biologische landbouw vraagt daarvan vrijstelling, omdat haar mest van biologische dieren het milieu niet vervuult.

Wij vragen ook afwijkingen toe te laten voor biologische veeteeltinrichtingen. Zoals de zaken er nu voorstaan kunnen de bestaande biologische bedrijven voor 2005 niet beginnen vee te kweken. Het is hen zelfs onmogelijk de bestaande veestapel uit te breiden

Een ander punt is de bemestingsnorm in kwetsbare zones. Biologische landbouwers hebben geen baat bij de versoepelde bemestingsnorm, omdat wij nu eenmaal geen kunstmest gebruiken.

De heer Dirk Hebben : In een aantal proefbedrijven in de Westhoek werden stalen genomen en geanalyseerd. Een eerste vaststelling daarbij is dat stalen nemen, analyseren en extrapoleren een gigantische opdracht is, die veel mensen en middelen vergt. Het is evenwel de enige controlemogelijkheid.

Ten tweede stellen we vast dat stikstofresidu's variëren van dertig tot vijfhonderd eenheden per hectare. Het heeft dus weinig zin ons te verliezen in eindeloze discussies over het toegelaten aantal eenheden. Bijgevolg moeten de sancties afhankelijk zijn van de wil om de normen te respecteren. Ik stel zelfs voor dat bedrijven die pertinent weigeren de norm te respecteren, hun vergunning zouden verliezen.

De heer Jef Van Looy : Hoeveel beroeps-landbouwers zijn lid van uw vereniging ?

De heer Dirk Hebben : Een honderdtwintigtal.

De heer Jef Van Looy : Heb ik het goed begrepen dat 170 kilogram stikstof uit dierlijk mest voldoende is om aan natuurlijke landbouw te doen ?

De heer Dirk Hebben : Ja, maar dan wel op één voorwaarde : het moet gaan om alle mest, dus niet alleen mest die geproduceerd wordt in de weide.

De heer André Denys : U pleit ervoor de basisheffing op dierlijk mest van biologische oorsprong vrij te stellen. Over welk bedrag hebben we het dan ?

De heer Dirk Hebben : Het probleem is dat biologische bedrijven hun mest niet kwijtraken, omdat er een overaanbod van gangbaar mest is. Ik ver-

moed dat die basisheffing enkele duizenden frank kost.

7. BELGISCHE VERENIGING VOOR KALVERHOUDERS

De heer Bob Cavents : In de toelichting bij het voorstel van decreet wordt de kalversector niet als afzonderlijke sector, maar als onderdeel van de veehouderij vermeld. Wij zijn weliswaar een kleine sector, maar we proberen wel onze verantwoordelijkheid op te nemen.

Ieder kalverhoudersbedrijf krijgt – net zoals alle andere sectoren – een nutriëntenhalte. Het probleem is evenwel dat die andere sectoren een grotere nutriëntenhalte krijgen en daardoor de markt verstoren : ze kunnen hun vergunning immers omzetten in een vergunning voor kalveren. Tijdens de BSE-crisis hebben een aantal kalverhouderijen het omgekeerde geprobeerd, maar door onze lage nutriëntenhalte kunnen wij in de varkens- of kippensector geen volwaardig bedrijf uitbouwen.

Daarnaast krijgen kalverbedrijven een nutriëntenhalte toegewezen aan de hand van de verlaagde uitscheidingsnorm, terwijl kippen- en varkensbedrijven een nutriëntenhalte krijgen op basis van de verhoogde uitscheidingsnorm.

Door de enorme investeringen is de kalversector geëvolueerd van volledige integratie naar individuele bedrijven. In de overgangsperiode 1998-1999 moesten enkele bedrijven hervergund worden. De niet-gezinsveeteeltbedrijven die hun afzet in de toekomst niet konden bewijzen, werden hervergund voor het aantal kalveren waarvoor ze in 1993 grond in eigendom of huur hadden. Die korting is in vele gevallen groter dan de voorziene 25 percent in MAP1. In MAP2 vervallen die hervergunningsvoorschriften. Deze veetelers moeten hun toestand kunnen regulariseren.

Het voorstel van de ABS in verband met de milieu-beleidsovereenkomst is een bijzonder interessante piste. Tijdens de hoorzitting in februari 1999 hebben we aan de vorige bevoegde minister gevraagd om onze overschotten te laten verwerken in de plaatselijke RWZI. Aquafin onderzoekt deze mogelijkheid. Het opnieuw openstellen van de verwerkingseenheid in Antwerpen-Noord door de huidige minister geeft ons opnieuw hoop. Deze mogelijkheid van verwerken kan het voorwerp worden van een MBO tussen de overheid en de kalverensector. Aquafin kan onze sector depanneren in afwachting van betaalbare oplossingen op privé-initiatief.

Het moet mogelijk worden om vergunningen te verplaatsen en/of samen te voegen. Schaalvergroting kan de investeringen immers vergemakkelijken. Er bestaat een grote Europese markt voor de kalverensector.

De kalversector bevindt zich voornamelijk in de Kempen. De veehouders ondervinden echter steeds meer hinder van mestexport uit Nederland. Dat aanbod verstoort de markt van afzetgronden.

De heer Jef Van Looy : De inkrimping tot 25 procent van de veestapel voor niet-gezins-veeteeltbedrijven naar aanleiding van de hervergunning gold toch enkel voor zover men niet onder de norm zat.

De heer Bob Cavents : Vlare II bepaalt dat de mestafzet, via export of verwerking, voor de volgende drie jaren dient te worden bewezen in geval van hervergunning van niet-gezinsveeteelt-bedrijven.

De heer André Denys : U valt voor mestverwerking terug op Aquafin, maar neemt zelf een passieve houding aan. Hebt u zelf geen initiatieven genomen ?

De heer Bob Cavents : De prijs van mestverwerking is bijzonder hoog. Fosfor en stikstof kunnen vrij gemakkelijk uit de kalvermest worden verwijderd, maar de zouten zorgen voor moeilijkheden. De lozingen in de Noorderkempen moeten volgens Vlare II gebeuren in oppervlaktewater. Zout vormt daar een belangrijk probleem. In Antwerpen zou het zout bijvoorbeeld wel geloosd kunnen worden, maar dat zorgt dan weer voor hoge transportkosten.

8. VEVA (Vereniging Varkenshouders VZW)

De heer André Bracke, voorzitter : De Europese wetgeving, die nauwelijks te ontlopen valt, is de jongste jaren veel veranderd. Veel zaken die in het verleden werden voorgesteld, zijn vandaag nog steeds geen realiteit. VEVA feliciteert dan ook de projectleiders voor hun langdurige inzet in het onduidelijke beleid van de laatste decennia.

De heer Sascha Dhont, technisch medewerker : Hoe komt het dat we nog steeds geen oplossing gevonden hebben voor het Vlaamse mestprobleem ? Sinds de invoering van het mestdecreet in 1991 zijn we van het ene decreet naar het andere gesukkeld, zonder dat enig resultaat werd geboekt. Het is nog steeds niet duidelijk welke instanties betrokken

moeten worden bij bepaalde knelpunten in verband met het MAP. Politici voeren normen en vergunningen in zonder dat ze weten hoe het eraan toegaat op het veld. De beleidsmakers moeten dringend met de landbouworganisaties rond de tafel gaan zitten. De overheid moet eindelijk duidelijk maken waar ze naartoe wil.

De overheid moet werk maken van een landbouwbeleid dat zoekt naar oplossingen. De inspanningen van landbouwers om de fosfaatproductie te reduceren moeten worden beloond. Het beleid mag niet ten koste gaan van het inkomen van de landbouwer.

Binnen het kader van het MAP zijn er verschillende problemen. Er moet een definitie komen van economisch zelfstandig bedrijf. Er moet eindelijk duidelijkheid komen over de vergoedingen in kwetsbare gebieden. Er moeten uittredingsvergoedingen komen voor alle landbouwers. Deze vergoedingen moeten gebaseerd zijn op de leeftijd van de landbouwer en op de looptijd van de vergunning. Jonge bedrijven moeten in aanmerking komen voor ruilverkaveling. De bedrijven die hun mest injecteren zouden beloond moeten worden bij de heffingen.

Jonge varkenshouders, die nog maar pas met hun bedrijf zijn begonnen, hebben enkele jaren nodig om het op volle capaciteit te krijgen. Met de invoering van de nutriëntenhalte krijgen die jonge bedrijven de kans niet te groeien. Een rendabel bedrijf opbouwen is erg moeilijk als men rekening moet houden met de hoogste mestbankaangifte van de jaren 1996, 1997 en 1998 om de nutriëntenhalte te bepalen. Om dit probleem op te lossen stelt VEVA voor om de nutriëntenhalte te koppelen aan de productiecapaciteit waarbij, ook voor de jonge bedrijven, een vierde jaar, bijvoorbeeld 1999, in rekening wordt gebracht.

Minister Dua verklaarde onlangs dat MAP2 van kracht wordt aan het einde van deze maand, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2000. De landbouwer weet daar tot op vandaag niets van. Een campagne van de Vlaamse overheid in overleg met de Vlaamse landbouworganisaties is dringend nodig.

In november vorig jaar bezorgde de Europese Commissie de Vlaamse regering een vernietigend rapport over de inhoud en de werking van MAP1. In die brief liet ze zich ook negatief uit over vergoedingen aan landbouwers in kwetsbare gebieden. De landbouwers wachten nu nog op de vergoedingen van 1997 en 1998. Bovendien bestaat de

mogelijkheid dat de vergoedingen van 1999 niet zullen worden uitbetaald. Voor MAP2 heeft minister Dua verklaard dat Europa principieel akkoord gaat met de vergoedingen maar dat de Commissie het niet eens is met de bedragen ervan. Wanneer zal de landbouwer zekerheid hebben ?

De heer Joachim Coens : De regering is van plan de producenten van mengvoeder voor hun verantwoordelijkheid te plaatsen. Heeft VEVA al overleg gepleegd met hun vertegenwoordigers ?

De heer Jef Van Looy : Hoeveel beroepslandbouwers zijn er lid van VEVA ?

De heer André Denys : Naar aanleiding van de dioxinecrisis hanteerde de federale regering een definitie van een gezinslandbouwbedrijf, bent u het met deze definitie eens ?

De vertegenwoordigers van VEVA pleitten voor een uitzonderlijke regeling voor jonge landbouwers. We kunnen echter geen uitzondering toestaan. Welke regeling geniet de voorkeur van de VEVA : moet de nutriëntenhalte bepaald worden op basis van de productiecapaciteit of van de vergunning ?

De heer André Bracke : Bij de definitie van een gezinsbedrijf moeten we met de hele Europese economische situatie rekening houden. Zo eisen de consumenten nu garanties inzake kwaliteit. Zonder certificaten stuikt de Vlaamse landbouwmarkt verder in elkaar. Dat kan echter alleen als de bedrijven op grote schaal samenwerken. Daarom stellen we voor de economische zelfstandigheid van het bedrijf als criterium te nemen, al besef ik dat dit geen juridisch criterium is.

De heer Jef Van Looy : Hoe staat u tegenover prijsgarantiecontracten ?

De heer André Bracke : Wij zijn daar geen voorstander van. De meeste van onze leden zijn economisch zelfstandige bedrijven. Inzake het probleem van de vermesting is dat echter niet relevant.

De heer Jef Van Looy : Wat ik bedoel, is niet per se een aanslag op die zelfstandigheid. Ik heb het over contracten die de landbouwers een bepaalde prijs garanderen.

De heer André Bracke : Prijsgarantiecontracten garanderen niet alleen een bepaalde prijs, maar verplichten de landbouwer ook om het voeder van de leverancier af te nemen. Zo betaalt de landbouwer vaak te veel voor het voeder van zijn dieren. In

principe doen dergelijke contracten echter geen afbreuk aan de economische zelfstandigheid van een bedrijf, omdat ze maar voor een beperkte periode lopen.

De uitzonderingsregeling voor jonge landbouwers waartegen de heer Denys bezwaar maakte, is ingegeven doordat beginnende bedrijven binnen drie jaar geen rendabele bezetting van hun stallen kunnen halen. Ze hebben minstens vier jaar nodig.

Minister Vera Dua : De kwestie is of we in MAP2 het jaar 1999 meerekenen of niet. Mijn standpunt is dat elke regeling voor bepaalde groepen meer of minder voordelig is en dus stel ik voor de regeling zonder 1999 te behouden.

Mevrouw Isabel Vertriest : De Europese normen vereisen ingrepen in het veevoeder, op het aantal dieren en op de mestverwerking. Welke concrete maatregelen heeft de VEVA op deze domeinen genomen ?

De heer André Bracke : We hebben een project opgezet voor mestverbranding, dat in ontwikkeling is. In Nederland draait er een verbrandingsoven proef. In Vlaanderen is er nog geen vergunning toegekend voor een dergelijke verbrandingsoven. Een dergelijke procedure zou sneller moeten kunnen verlopen. Minister Dua is van plan daar iets aan te doen. Het grootste probleem is dat de wetgeving onduidelijk is. Projectleiders weten niet in welke richting ze moeten werken.

9. VEPEK (Verbond voor Pluimvee, Eieren en Konijnen)

De heer Jo Van Parys : De pluimveesector is zich volledig bewust van de noodzaak van een doeltreffend en leefbaar MAP. De sector wil dan ook zijn verantwoordelijkheid nemen, als het beleid inzake mest uitgaat van het overleven van de pluimveehouderij, aanpak bij de bron en stimuli voor export en verwerking. We zijn bereid een milieubeleidsovereenkomst voor de sector van het pluimvee met de Vlaamse overheid af te sluiten. Op korte termijn willen we het mestprobleem aanpakken door voeding die arm is aan nutriënten te geven, door over te schakelen van natte op droge legkippenmest, en door de pluimveemest te exporteren. Op lange termijn streven we ernaar de mest te exporteren en te verwerken. Momenteel zijn er verschillende projecten in aanbouw die de verwerking van pluimveemest in de toekomst mogelijk zullen maken. Een stimulerend beleid zal leiden tot meer export en verwerking dan door het decreet

wordt opgelegd. Dat kan door geen heffing op de mestproductie die naar export of verwerking gaat in te voeren en door de kosten voor die verwerking te spreiden over alle veehouders.

We verwachten dat de Vlaamse overheid actief zoekt naar exportmogelijkheden in Wallonië en het buitenland, en de bouw van mestverwerkingsinstallaties stimuleert. Ook dient de overheid de veehouders die voldoen aan of verder gaan dan de wettelijke vereisten inzake mestverwerking te belonen wanneer het erop aan komt vergunningen te verlenen. Concreet betekent dit dat de veestapel niet moet verminderen tot 75 percent voor de veehouders die voldoen aan de wettelijke vereisten. Als in 2003 blijkt dat de pluimveehouderij zijn verplichtingen nagekomen is, moet een verdere groei van de sector mogelijk zijn.

Ook moet men van de gelegenheid gebruik maken om een aantal zaken recht te zetten. Meer bepaald stroken de forfaitaire uitscheidingsnormen niet met de realiteit. In sommige gevallen ligt de forfaitaire norm 20 tot 60 percent hoger dan de realiteit. Daarnaast moet er ook concreet werk gemaakt worden van de uitscheidingsbalans, zodat de veehouder op basis van de geleverde grondstoffen en een regressiemodel op eenvoudige wijze de uitscheidingsbalans kan opstellen.

Ten slotte vragen wij dat de Vlaamse overheid zowel inzake vergunningen als het mestprobleem een visie op lange termijn uitwerkt die de landbouwsector de nodige stabiliteit en bedrijfszekerheid zal geven. Alleen in een stabiel klimaat zijn investeringen om de kwaliteit van milieu, dierenwelzijn en arbeidsomstandigheden te verbeteren verantwoord.

De heer André Denys : Het verheugt me dat de sector over een milieubeleidsovereenkomst wil onderhandelen. Betekent dit dat jullie MAP2 goedkeuren ?

De heer Jo Van Parys : Als de uitscheidingsnormen gewijzigd worden, maken wij geen bezwaren tegen MAP2.

De heer Herman Vets, vertegenwoordiger VEPEK : Het MAP is eenzijdig en legt alleen de pluimveehouders verplichtingen op. De rol van de overheid dient duidelijker bepaald te worden, bijvoorbeeld bij het stimuleren van de export naar Wallonië en op het vlak van de mestverwerking. We moeten voor dat laatste rekening houden met de beste beschikbare technologieën. Het beleid

moet rekening houden met het feit dat de technologie steeds vooruit gaat.

De heer André Denys : De bedoeling van de MBO is de sector meer verantwoordelijkheid te geven. Dat betekent dat de sector zelf de financiële gevolgen dient te dragen van de verwerking van mest die niet geëxporteerd kan worden. Zijn jullie bereid om te verwerken wat niet geëxporteerd kan worden ?

De heer Herman Vets : Het is de taak van de overheid om export en verwerking mogelijk te maken.

De heer André Denys : Export stimuleren kan inderdaad een taak van de overheid zijn, maar mest verwerken duidelijk niet.

10. DE VLAAMSE LANDEIGENDOM EN EUROPEAN LANDOWNERS' ORGANISATION

Mevrouw Donatienne Ryckbost : Namens de VZW De Vlaamse Landeigendom en de VZW European Landowners' Organisation wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de regeling in het MAP2 waarbij voor de cultuurgronden gelegen in bosgebieden, natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten elke vorm van bemesting verboden is. Aldus komen deze cultuurgronden (22.203 ha) voor geen enkel agrarisch gebruik meer in aanmerking, zelfs niet voor bepaalde landbouwactiviteiten die aan de opgelegde algemene milieuvoorwaarden en -beperkingen voldoen. Tevens zijn voor een grote hoeveelheid agrarisch gebied (617.568 ha) nog steeds lakse bemestingsnormen van toepassing.

Vanuit het oogpunt van de bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid en om te voldoen aan de Europese verplichtingen in het kader van de nitratenrichtlijn, komt het gehele Vlaamse grondgebied in aanmerking als een 'kwetsbaar gebied', waar éénzelfde bemestingsnorm van toepassing zou moeten zijn. Dit zou de enige regeling zijn die aan de Europese normen voldoening kan geven met het oog op het te bekomen resultaat. Aldus zouden voor alle gronden dezelfde beperkingen gelden en kunnen de gronden waarvoor thans de nulbemestingsnormen zouden worden opgelegd opnieuw in gebruik genomen worden. Hierbij zouden de algemene normen zoals bepaald in artikel 13bis van het mestdecreet volstaan en kan het forfaitair stelsel worden opgeheven, evenals de gebiedgerichte verscherpingen.

Voor zover er toch een diversifiëring van de normen zou behouden blijven, dient benadrukt te worden dat de regeling van nultbemesting voor de zogenaamde kwetsbare zones natuur, zoals thans opgenomen in artikel 15ter van het mestdecreet, op basis van een louter planologische indeling zoals bepaald in de stedenbouwwetgeving, ongegrond is. Het betreft meer bepaald een ongerechtvaardigd en onweerlegbaar wettelijk vermoeden dat aldus werd ingevoerd waardoor er een zeer vergaande beperking van het eigendomsrecht wordt opgelegd met een ingrijpend waardeverlies voor de eigenaar, evenwel zonder toegevoegde waarde voor de effectieve bescherming van het leefmilieu en de kwaliteit van het water. Deze regeling impliceert een quasi-onteigening. De gemoduleerde ontheffingsmogelijkheid voor het verbod van bemesting die in de natuurrichtplannen kan worden voorzien is onzeker in de tijd en de realisatie.

Een specifieke verscherping van de bemestingsnormen in afwijking van de algemene normen zou enkel gerechtvaardigd kunnen zijn wanneer er wetenschappelijke gegevens bestaan waaruit blijkt dat het gaat om uitzonderlijk gevoelige zones waarvan het opleggen van een verstrenge bemestingsnorm noodzakelijk is met het oog op de verbetering van de waterkwaliteit. Aldus worden de effectief gevoelige zones en de waterkwaliteit beschermd door de nultbemestingsnormen. De andere percelen die op een louter planologische indeling werden aangeduid, kunnen dan opnieuw onder het regime van de algemene bemestingsnormen ressorteren waardoor de toekomst van een hierop aanwezige agrarische activiteit verzekerd wordt.

De ambtshalve ontheffing van het verbod voor de gezinsveeteeltbedrijven is discriminatoir ten aanzien van de andere gezinsbedrijven die landbouwactiviteiten uitvoeren en akkerbouwbedrijven die beschikken over dergelijke cultuurgronden maar slechts een ontheffing van het verbod krijgen tot 1 januari 2000. Voorgesteld wordt om een gelijke regeling in te voeren voor wat betreft de gezinsveeteeltbedrijven en andere gezinsbedrijven die landbouwactiviteiten uitvoeren in zones met verscherpte bemestingsnormen alsook voor de akkerbouwbedrijven, in het bijzonder voor wat betreft de ontheffingsmogelijkheden en de vergoedingsregeling.

Naast de problematiek van de nultbemesting voor bepaalde cultuurgronden, worden tevens heel wat bezwaren geuit tegen de door het mestdecreet voorziene vergoedingsregeling voor landbouwers wiens gronden gelegen zijn binnen de kwetsbare zones waarvoor de verscherpte bemestingsnormen gelden. In elk geval zal het opleggen van de beper-

kingen inzake gebruik van de gronden zonder dat de vergoedingsregeling van kracht wordt aanleiding geven tot heel wat problematische toestanden, niet alleen wat betreft het inkomensverlies voor de landbouwers maar ook wat betreft het patrimoniumverlies voor de eigenaar. Aangezien de regeling zoals thans voorzien in artikel 15 ter van kracht wordt tegen 1 januari 2000 – evenwel zonder de vergoedingsregeling, vragen wij u ook een overgangsregeling in te voeren, desgevallend de inwerkingtreding van deze bepalingen uit te stellen tot 1 januari 2002, zulks met het oog op het uitwerken van een aangepaste regeling voor wat betreft de vergoeding van het inkomensverlies van de landbouwers en patrimoniumverlies van de eigenaar.

De heer Joachim Coens : Als heel Vlaanderen een kwetsbaar gebied zou worden, gaat u dan geen vergoedingen vragen ?

Mevrouw Donatienne Ryckbost : Er bestaat nu een discriminatie tussen cultuurgronden die al dan niet in een kwetsbare zone liggen. De bedoeling van de afbakening van de kwetsbare zones is de bescherming van het water en alle water is verbonden. Daarom is een algemene regeling te verkiezen.

De heer Erik Matthijs : Waarom heeft u het alleen over de kwetsbare natuurgebieden en niet over de kwetsbare gebieden water ?

Mevrouw Donatienne Ryckbost : Dat komt omdat het eerstgenoemde probleem acuter is : de betrokken gronden worden onmiddellijk onbruikbaar. Ik ontken evenwel niet dat zich ook voor de andere een beperking voordoet.

11. MESTBANK EN VCM (Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking)

De heer François Stuyckens , hoofd van de afdeling Mestbank van de VLM : In het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking werken de Mestbank, de Vlaamse overheid (Aminal en AROHM) en de provincies samen. Wij stellen vast dat de belangstelling voor mestverwerking enorm is. De voorbije jaren beproefden wij talloze technieken en combinaties daarvan. Tegelijk bestaat een geweldige investeringsangst bij de ondernemers : zij zijn immers bang dat de techniek waarin zij vandaag investeren, over twee jaar achterhaald is door een betere, waardoor de investering van hun risicokapitaal nooit rendabel wordt. De veehouders lijden dan weer aan de angst om contracten op lange termijn

af te sluiten, en wel omdat zij vrezen dat zij meteen daarna van een andere verwerker een goedkopere overeenkomst aangeboden krijgen.

Verwerkers en boeren wachten derhalve op elkaar. Het VCM en de Mestbank proberen beide partijen naar een contract te begeleiden en de potentiële verwerkers te verzamelen. Er bestaan al heel wat plannen voor installaties die op het bedrijf zelf kunnen worden gebruikt. Dat wil zeggen : de plannen liggen op tafel ; de praktijk is voor binnenkort. Het gaat zowel om vaste bedrijfsinstallaties als om verplaatsbare machines. Het VCM wil als dienstverlening aan de veehouder alle toestellen die op de markt worden aangeboden, testen. Een soort erkenningscommissie lijkt mij wenselijk. De scheiding van de dikke en de dunne fractie is mogelijk op het bedrijf.

De nabehandeling van de dikke fractie met het oog op exporteerbare producten, vereist een grootschaliger aanpak. Er werden al vergunningen verleend en een en ander is zelfs al in opbouw. Men kan dat uiteraard niet op willekeurige plaatsen doen : de ruimtelijke ordening moet gerespecteerd worden. Terreinen bij de havens vormen een mogelijkheid, maar niet-havengebonden activiteiten zijn daar niet altijd even welkom. Het alternatief waarvoor het VCM en de Mestbank pleiten, bestaat in een concentratie van de mestverwerking, en zelfs de hele afvalbehandeling op bepaalde zones van industrieterreinen. Het VCM inventariseerde de mogelijkheden.

Ook Nederland, Spanje en Israël proberen hun goede producten te exporteren en zoeken afzetgebieden. Toch zijn er voldoende potentiële kopers. De wereld heeft immers nood aan NPK's (stikstof, fosfor en kalium).

De heer André Denys : Klopt het dat de bestaande lozingsnormen verhinderen dat bepaalde soorten mestverwerkingsinstallaties totstandkomen ? Of heeft de heer Adriaens gelijk als hij die bewering tegenspreekt ?

De heer François Stuyckens : Zijn de normen te streng ? Ik denk het wel, maar dat betekent niet dat ik mij ertegen ga verzetten. De waterzuiveringsinstallaties van Aquafin kregen dezelfde normen opgelegd, maar ik vind dat we ook eens de ingaande producten moeten vergelijken. Mest is heel geconcentreerd en precies daarom moeten we met 99,9 percent rendement verwerken, terwijl Aquafin met 70 percent rendement reeds betere resultaten kan boeken. Dat betekent dat we alle bestaande technologieën zullen moeten inzetten op geconcen-

treerde plaatsen. Als we alle te verwerken mest conform deze norm behandelen, creëren we een vuilvracht in onze waterlopen vergelijkbaar met die van drie RWZI's. In West-Vlaanderen zijn vijf installaties voldoende, in de Noorderkempen drie en in Oost-Vlaanderen drie. Als er geen plaats vrij is op de bestaande industrieterreinen, moeten we nieuwe terreinen creëren waar plaats is voor afvalverwerkende bedrijven.

De heer André Denys : We moeten ervoor zorgen dat onze normen niet zo streng zijn dat er een monopolie ontstaat.

De heer Jef Van Looy : Een vertegenwoordiger van het Vlaams Coördinatiecentrum heeft op een vergadering van landbouwers gezegd dat veel grote projecten over de emissienormen struikelen, over normen die te streng zijn in vergelijking met andere sectoren.

De heer François Stuyckens : De COD-normen variëren van 125 voor stedelijk afvalwater tot 42.000 voor bietsmelasse. De BOD-normen variëren van 25 voor stedelijk afvalwater, zuivel, oppervlaktebehandeling van metalen en brouwerijen tot 27.000 voor bietsmelasse. Het VCM heeft per sector normen verzameld (het document wordt uitgedeeld). Mest bevat nu eenmaal veel zout en zout kan niet gefilterd worden. Het vereist indamping en omgekeerde osmose, waarvoor veel energie nodig is. Dat is het dilemma waarvoor we staan : men kan mest verwerken en daarbij energie produceren, zoals Biopower van plan is, maar dan zit je met een niet-loosbaar product dat moet verwerkt worden ten koste van veel energie.

De heer Jef Van Looy : Het ABS beschikt over een eenvoudige installatie die maar 350 frank per kubieke meter kost en die pellets en nagenoeg drinkbaar water produceert.

De heer François Stuyckens : Het ABS-systeem scheidt de dikke van de dunne fractie in een systeem met gesloten container, zodat er geen emissie in de lucht plaats vindt. De dunne fractie wordt vervolgens met electrocoagulatie, micro-filtratie en omgekeerde osmose behandeld. Wij hebben het ABS al gevraagd hun installatie te testen zodat we een vergunning kunnen afleveren. Moet de Mestbank evenwel de kostprijs bepalen ?

De heer Jef Van Looy : U verwijst maar naar één aspect, namelijk de waterzuivering.

De heer François Stuyckens : Na de scheiding van de dikke fractie moet er nog gezorgd worden voor

compostering. Dat is niet eenvoudig. Er kunnen bijvoorbeeld problemen van geurhinder ontstaan, zoals bij de composteringsinstallatie in de omgeving van Leuven. Het ABS wil die compostering in de haven van Zeebrugge concentreren.

De heer André Denys : De uitleg van de heer Stuyckens roept bij mij heel wat vragen op over de rol die de overheid moet spelen. Grote voorzichtigheid is geboden : men mag niet tegelijk rechter en partij zijn. We moeten meer inzicht krijgen in welke technieken het best zijn, rekening houdend met de emissienormen die in Vlarem moeten worden vastgelegd. We moeten mestverwerking alle kansen geven. Daarom mag geen enkel systeem een monopolie krijgen. In dit verband is het aangegeven om een nieuwe hoorzitting met VITO te organiseren.

De heer Jacques Timmermans, voorzitter : We moeten het verslag van de hoorzittingen en van de bespreking van MAP2 in de vorige regeerperiode grondig bestuderen. MAP2 gaat ervan uit dat mestverwerking moet lukken. Het voorstel van decreet blijft principieel geloven in mestverwerking. Vraag is of we de verschillende technieken in deze commissie verder moeten onderzoeken of dat een en ander moet worden overgelaten aan het initiatief van de minister in het kader van de uitwerking van Vlarem-reglementering. Het parlement kan in dit verband een aanbeveling doen aan de minister, maar de milieunormen worden normaal gesproken niet decretaal vastgelegd.

Minister Vera Dua : Een nieuwe hoorzitting met VITO zal ons in vergelijking met enkele maanden geleden niet veel nieuws leren. Mestverwerking moet absoluut lukken. Het coördinatiecentrum heeft al veel werk gedaan. We moeten nu overschakelen naar een hogere versnelling via een task force van alle betrokken instanties. Er moet dringend duidelijkheid komen voor de sector. Het kaf moet in een eerste fase van het koren gescheiden worden. Dat moet al binnen een periode van twee tot drie maanden mogelijk zijn.

Persoonlijk voel ik meer voor eerder kleinschalige initiatieven. De markt moet echter kunnen spelen binnen duidelijke spelregels en hierover moet de task force duidelijkheid brengen.

De heer Paul Wille : De toon van de heer Stuyckens leek me nogal interventionistisch. De overheid mag slechts optreden als het privé-initiatief faalt.

De heer François Stuyckens : De procedures voor het toekennen van vergunningen moeten vereenvoudigd worden. Als een verwerkingsysteem goed blijkt, waarom moet dan voor elke volgende toepassing dezelfde procedure worden doorlopen ?

De heer Jef Van Looy : Ik vrees dat kleinschalige installaties niet voor een oplossing zullen zorgen. De tijd dringt en om 10 miljoen kilogram fosfaat te exporteren is een enorme verwerkingscapaciteit nodig.

De heer André Denys : De minister vraagt twee tot drie maanden tijd om meer duidelijkheid te brengen. Op basis van het engagement van de minister dat zij in die termijn de verschillende systemen grondig zal bekijken en met de garantie dat geen enkel systeem bevoordeeld zal worden, zie ik af van mijn voorstel om de VITO opnieuw te horen.

De voorzitter : We kunnen hiermee de hoorzittingen over dit voorstel van decreet afsluiten. Namens de commissie wens ik alle deelnemers te bedanken voor hun bijdrage aan het debat.

De verslaggever,

Joachim COENS

De voorzitter,

Jacques TIMMERMANS